

Rapport van deputaten kerkjeugd en onderwijs

Inhoud	1
1 Werkwijze	2
1.1 Samenstelling en taakverdeling	2
1.2 Terugblik en opzet rapport	2
1.3 Opdracht GS 2016/17	3
1.4 Uitvoering van de opdracht	3
1.5 Vergaderfrequentie en samenwerking	4
2 Opvoedingsondersteuning - Geloof in het gezin	4
2.1 Ontwikkeling	4
2.2 Realisatie: stand van zaken voorjaar 2019	7
2.3 Toekomst	9
2.4 Conclusie Geloof in het gezin	10
3 Visie op jongeren	10
3.1 Aanleiding en ontwikkeling	10
3.2 Bewustwording	11
3.3 Vervolg	12
3.4 Conclusie Visie op jongeren	13
4 Jeugdwerkorganisaties en governance	13
4.1 Werking van de governanceregeling	13
4.2 Verantwoording	13
4.3 Conclusie	15
5 Beeld- en belevingscultuur	15
5.1 GS 2016	15
5.2 Beeld- en belevingscultuur	15
5.3 Verantwoorde omgang	15
5.4 Principieel	16
5.4.1 De Heilige Schrift	16
5.4.2 De confessie	16
5.4.3 De cultuur	17
5.4.4 Communicatie	18
5.5 Beleving	19
5.6 Wegen	19
6 Onderwijs	20
7 Wegwijzerkampen	20
8 Studentenwerk	20
9 Financiën	21
9.1 Begroting 2020-2022	21
9.2 Toelichting	21
10 Conclusies en voorstellen	22
10.1 Conclusies	22
10.2 Voorstellen	23
Bijlage 1. CGJO	24
Bijlage 2. LCJ	27

1. Werkwijze

1.1. Samenstelling en taakverdeling

De generale synode 2016-2017 benoemde als deputaten de zusters mw. M.L. Bos-Valkenburg (Veenendaal), mw. I.N. Voorthuizen-den Dekker (Sliedrecht) en de broeders
 5 drs. J. den Besten (Sliedrecht), drs. G.A. Bolink RA (Ede), drs. J.W. Moolhuizen (Dedemsvaart), ds. H. Peet (Sliedrecht) en drs. J. van Walsem (Leerdam). In deze intersynodale periode fungeerde ds. H. Peet als voorzitter, mw. M.L. Bos-Valkenburg als secretaris en drs. G.A. Bolink RA als penningmeester en tweede voorzitter. Binnen het
 10 deputaatschap werd ook in de achterliggende periode gewerkt met een taakverdeling waarbij de verschillende deputaten hun eigen aandachtsveld hadden. Steeds werd dan verslag gedaan van de werkzaamheden naar het voltallige deputaatschap, waar de definitieve besluitvorming plaatsvond. De verdeling met het oog op de verschillende projecten was in de achterliggende periode als volgt:

- stuurgroep Geloof in het gezin (opvoedingsondersteuning): M.L. Bos-Valkenburg, drs.
 15 J. den Besten, I.N. Voorthuizen-den Dekker. Mw. Voorthuizen is voorzitter van de stuurgroep. Bij dit project wordt samengewerkt met de beide jeugdwerkorganisaties en de mannen- en vrouwenbond van onze kerken;
- stuurgroep Visie op jongeren (het bereiken van jongeren aan de rand van de kerk): drs.
 20 J. W. Moolhuizen, drs. J. van Walsem en ds. H. Peet. Laatstgenoemde functioneert als voorzitter van deze stuurgroep. Naast deputaten hebben van beide jeugdwerkorganisaties twee vertegenwoordigers zitting in de stuurgroep;
- studentenwerk: ds. J.W. Moolhuizen en ds. H. Peet;
- governance: drs. R.A. Bolink R.A. en ds. H. Peet;
- Wegwijzerkampen: drs. J. den Besten.

1.2 Terugblik en opzet rapport

In dit rapport doen we als deputaten verslag van onze werkzaamheden in de periode 2016-2019 in het licht van de opdracht die we van de laatstgehouden synode ontvingen. In de
 30 achterliggende periode is de meeste aandacht uitgegaan naar de voortzetting van het project Geloof in het gezin en de opstart van het project Visie op jongeren. Op beide gebieden werd intensief samengewerkt met de jeugdwerkorganisaties (jwo's). Er mochten in de achterliggende periode mooie dingen tot stand komen en we mogen met dankbaarheid vaststellen dat het project ten dienste van de ondersteuning van de
 35 geloofsopvoeding steeds meer een plek krijgt in de kerken en dat ook de aandacht voor het andere project groeiende is.

Een mooi neveneffect is dat plaatselijke gemeenten weer scherper in beeld krijgen wat de jwo's te bieden hebben en gemeenten hen daardoor ook weer beter weten te vinden. Het
 40 projectmatig werken blijkt in de praktijk vruchtbaar. Het biedt een goede basis voor samenwerking en overleg tussen de beide jwo's terwijl iedere jwo zijn eigenheid behoudt en op een goede manier in staat is om de eigen achterban te bedienen. Tegelijk kan men
 45 elkaar van dienst zijn met ieders eigen expertise. In de basis kunnen er in gezamenlijkheid producten worden ontwikkeld die beide jwo's vervolgens vertalen naar hun eigen achterban. Het stemt dankbaar dat we als deputaten zo een brugfunctie kunnen vervullen tussen beide jwo's. In de toekomst hopen we als deputaten de projectmatige opzet van ons
 50 werk verder uit te breiden.

Belangwekkend is het onderzoek dat de jwo's in het kader van het project Visie op jongeren hebben gedaan naar de betrokkenheid van jongeren bij ons kerkelijk leven.

Binnen de CGK is hiernaar kerk-breed nog niet eerder gericht onderzoek gedaan.

Dankbaar mogen we zijn voor het feit dat in de plaatselijke gemeenten nog veel jongeren
 50 betrokken zijn. Dit is ook uit de onderzoeksresultaten af te lezen. Tegelijk is er reden tot

zorg omdat naar mate jongeren ouder worden het steeds moeilijker wordt om ze vast te houden en cijfers laten zien dat dan de betrokkenheid van een grote groep hard afneemt. Hoe nodig is het dat iedere jongere echt gezien wordt. Naar de toekomst toe moet hier naar onze overtuiging dan ook een belangrijke focus liggen bij te ontwikkelen beleid. In dit rapport wordt beknopt ingegaan op de resultaten van dit onderzoek.

Verder treft u in dit rapport een verslag aan van onze overige werkzaamheden. Ook treft u een verantwoording aan van de bestede gelden. Het rapport loopt uit op een aantal conclusies en voorstellen. Ten slotte treft u in een tweetal bijlagen een verslag aan van de beide jwo's waarin zij hun werkzaamheden en hun plannen voor de toekomst uiteenzetten.

1.3. Opdracht GS 2016

De synode droeg ons deputaatschap op:

1. om in samenwerking met de beide jwo's het jeugdwerk in het geheel van de kerken te blijven stimuleren;
2. het project Geloof in het gezin voort te zetten en de continuïteit ervan te waarborgen;
3. deputaten op te dragen een verkennend onderzoek uit te laten voeren hoe de kerken alle jongeren kunnen bereiken zo mogelijk gevolgd door een project waardoor de kerken daartoe worden toegerust;
4. bewustwording op gang te brengen bij de classes dat geloof en kerk voor jongeren hun relevantie te verliezen;
5. wegen te zoeken om op een verantwoorde wijze om te gaan met de beeld- en belevingscultuur onder jongeren;
6. de cijfers van de beide jeugdwerkorganisaties te verwerken in hun rapportage aan de generale synode.

1.4 Uitvoering van de opdracht

Op de volgende manier is gewerkt aan de uitvoering van de opdrachten van de synode:

1. Er was regelmatig overleg met het LCJ en het CGJO zowel met het oog op de lopende projecten als hun taak het plaatselijke jeugdwerk in de kerken te ondersteunen. Er is sprake van een goede samenwerking tussen deputaten en beide jwo's en de beide jwo's onderling. Het projectmatig werken heeft veel bijgedragen aan een vruchtbare samenwerking tussen beide bonden. De lijn uit de achterliggende intersynodale periode mocht worden voortgezet.
2. Er is in de achterliggende periode intensief gewerkt aan het project Geloof in het gezin. Beide jwo's hebben zich hieraan met veel inzet gegeven. Ook hebben we ons bezonnen op de continuering van dit project naar de toekomst toe. Zie hiervoor hoofdstuk 2.
3. In het kader van het project Visie op jongeren is er een verkennend onderzoek uitgevoerd door de jwo's naar de betrokkenheid van onze jongeren bij kerk en geloof. Middels een nog uit te voeren onderzoek waarbij een aantal diepte-interviews gehouden wordt met jongeren die de kerk hebben verlaten willen we proberen nog meer inzicht te krijgen in onderliggende oorzaken. In het kader van dit project is een start gemaakt met het bezoeken van alle kerken om de kerken toe te rusten jongeren zo maximaal mogelijk te bereiken. Zie hiervoor hoofdstuk 3.
4. Vertegenwoordigers van beide jwo's hebben in de achterliggende periode de meeste classes bezocht om daar aandacht te geven aan het gegeven dat voor steeds meer jongeren kerk en geloof hun relevantie aan het verliezen zijn. Als deputaten hebben we dit gefaciliteerd en richting de classes geprobeerd de weg hiervoor te openen. Een enkele classes dient in dit kader nog bezocht te worden terwijl men soms ook niet open stond voor een bezoek van de kant van de jwo's. Zie hiervoor verder hoofdstuk 3.

5. Ds. J. van Walsem heeft een notitie geschreven om de kerken te dienen met het zoeken van een antwoord op de vraag hoe op verantwoorde wijze om te gaan met de huidige beeld- en belevingscultuur. Zie hoofdstuk 5.
6. Zie hiervoor het financiële gedeelte van het rapport in hoofdstuk 9.

5

Ten slotte is er contact geweest met deputaten eredienst. Zij vroeg ons conform haar opdracht mee te denken over de huidige jeugd- en muziekcultuur onder jongeren. Dit in verband met haar opdracht zich te bezinnen op de zingbaarheid van de Psalmen.

10 *1.5 Vergaderfrequentie en samenwerking*

Doorgaans werd er in de verslagperiode door het deputaatschap in zijn geheel jaarlijks vier keer vergaderd. Daarnaast kwam men in kleiner verband regelmatig bij elkaar voor de uitwerking van de projecten Geloof in het gezin en Visie op jongeren. Voor het project Geloof in het gezin wordt er intensief samengewerkt met de beide jwo's en de mannen- en vrouwenbond van onze kerken. De aansturing hiervan is in handen van een stuurgroep waarin alle betrokken partijen participeren die regelmatig rapporteren aan de partij die ze vertegenwoordigen. Ook voor het project Visie op jongeren is een stuurgroep in het leven geroepen waarin deputaten nauw samenwerken met de beide jwo's. Op deze wijze mochten in de achterliggende periode mooie dingen tot stand komen. De rol van deputaten was ondersteunend terwijl de eigenlijke uitvoering bij de jwo's lag, die steeds een grote inzet hebben getoond om beoogde doelen onder Gods zegen maximaal te bereiken. Ook waren vertegenwoordigers van de jwo's regelmatig aanwezig op reguliere deputatenvergaderingen om te spreken over de voortgang van het werk van de jwo's, voor een stuk onderlinge afstemming en om nieuwe plannen te ontwikkelen. De achterliggende periode overziende mogen we zeggen dat de samenwerking tussen deputaten met de jwo's en tussen de jwo's onderling goede voortgang had en heel vruchtbaar is geweest. De al eerder ingang gezette samenwerking tussen de jwo's kon door het projectmatige werken in de achterliggende periode verder worden uitgebouwd met behoud van ieders eigenheid.

30 **2. Opvoedingsondersteuning/Geloof in het gezin**

2.1 Ontwikkeling

In 2013 heeft de generale synode deputaten de opdracht gegeven om de opvoedingsondersteuning verder uit te werken. Dit heeft geresulteerd in het project Geloof in het gezin. Aan de grondslag van dit project ligt de samenwerking van deputaten kerkjeugd en onderwijs, de beide jwo's en de Mannenbond en CGK-Vrouw.

Voor het gezamenlijke project Geloof in het gezin is een stuurgroep in het leven geroepen. De stuurgroep bestaat uit een afvaardiging van deputaten kerkjeugd en onderwijs (3), CGJO (1), LCJ (1), Mannenbond (1) en CGK-Vrouw (1). De stuurgroep vergadert drie of vier keer per jaar. Het project wordt begeleid door een aangestelde projectbegeleider, W. Kok. Op deze manier kan de personele verantwoordelijkheid en de financiële administratie gewaarborgd worden. Voor het opzetten en uitvoeren van het project zijn twee projectleiders aangenomen die op 1 november 2014 aan de slag gingen voor totaal 0,6 fte. Vanaf september 2017 werken de jwo's afzonderlijk aan eigen projecten, binnen de kaders van Geloof in het gezin, en wordt er vanuit de redactieraad kerk-breed gewerkt.

De redactieraad is een afvaardiging van de deelnemende partners (Mannenbond, CGK-Vrouw, CGJO en LCJ) binnen het project Geloof in het gezin en als extra de TUA. Deze redactieraad heeft als doelstelling om de stuurgroep uitvoerend te ondersteunen door achteraf de diverse (digitale) uitingen van Geloof in het gezin te evalueren in lijn met de

50

vastgestelde missie en visie. Daarnaast is de redactieraad verantwoordelijk voor het verder uitbouwen van de bewustwording (inspiratie) betreffende opvoedthema's onder de leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

5 De opdracht die de jwo's kregen was algemeen: ouders en kerkenraden toe te rusten op het gebied van opvoeding. De projectleiders kregen de taak het project op te zetten en uit te voeren. Er is destijds een brede behoeftepeiling gedaan en onderzoek naar samenwerking met andere partijen. Na het ontwikkelen van visie, beleid en projectplannen zijn er mooie producten en diensten opgeleverd. Er is een interactief online platform gelanceerd met de naam www.geloofinhetgezin.nl. Dit platform biedt opvoeders, kerkenraden en jeugdwerkers heel veel informatie, tips, ideeën, onderwijs en materiaal over de christelijke opvoeding. Het opvoedplein brengt vraag en aanbod samen. Er is contact met diverse organisaties om goed materiaal breder te delen via het opvoedplein Geloof in het gezin. Op het opvoedplein wordt duidelijk gemaakt bij wie je terecht kunt met vragen over een bepaalde vorm van toerusting. Er is een overzicht van materiaal voor een opvoedkring, artikelen uit diverse bladen en tijdschriften krijgen er een plek, evenals filmpjes, blogs, vlogs, boekentips en recensies. Dit alles onder de hoofdcategorieën: Bijbellezen, bidden, in gesprek, rituelen, christelijke feesten en gezinsmomenten.

20 In het voorjaar van 2016 is er een inventarisatie gedaan binnen de CGK om te bevragen op de behoeften en de huidige stand van zaken in de gemeenten. De uitslag heeft het nut en de noodzaak van dit project onderstreept. Concreet waren opvallende uitkomsten:

- ouders hebben moeite om met hun kinderen te spreken over het geloof (75%);
- er is grote behoefte onder ouders (94%) en kerkenraden (95%) aan toerusting;
- 25 - zowel ouders als kerkenraden hebben behoefte aan opvoedingsondersteuning middels de prediking en aan concreet materiaal voor huisgodsdiensdienst en opvoedingskringen;
- de focus op toerusting rondom de opvoeding van kinderen van 0-4 jaar geeft de meeste kans.

30 Deze uitkomsten hebben richting gegeven aan de projecten die vervolgens uitgedacht en uitgevoerd zijn in de achterliggende periode.

De grote behoefte aan toerusting resulteerde in het plan om alle gemeenten te bezoeken en te ondersteunen vanuit het project Geloof in het gezin. De doelstellingen die de stuurgroep voor ogen hadden waren:

35 - praktische toerusting geven aan alle (jonge) ouders in de breedte van de CGK-gemeenten;

- ambtsdragers en leidinggevenden in gemeente stimuleren om ouders te ondersteunen betreffende de geloofsopvoeding;

- ontwikkeling van producten, diensten en toerusting opvoeding.

40 Gezamenlijk tellen we 186 gemeenten. Vanwege de toegezegde financiële middelen konden de jwo's al deze gemeenten 'gratis' bezoeken en een toerustingsaanbod doen om opvoeders te ondersteunen bij de christelijke opvoeding van hun kinderen. Bij deze toerusting was er ook specifieke aandacht voor het online opvoedplein en de overige projecten van Geloof in het gezin ten behoeve van de opvoedingsondersteuning.

45 Voor het bezoeken van de gemeenten is er vooraf met grote inzet gewerkt aan producten en diensten die de plaatselijke gemeenten als toerustingsaanbod af zou kunnen nemen. Daarbij waren altijd de wens van de gemeente en de plaatselijke context leidend en werd het aanbod als maatwerk ter plaatse aangeboden.

Van de 186 gemeenten hadden er 31 geen interesse in het gratis aanbod. Van de resterende 155 gemeenten zijn er 101 bezocht of is een bezoek gepland. Met de andere 54 gemeenten loopt er nog contact.

Het directe contact met de plaatselijke gemeenten en de praktische toerusting is als heel waardevol ervaren. De jwo's zitten 'dichter' op de gemeenten en na de 'gratis' afname volgt er bij 1 van de 5 gemeenten opvolging. De gemeenten ervaren de toerusting als relevant en geven aan dat het zinvol is om meer avonden in te vullen ter ondersteuning van ouders en kerkenraad. Uit de praktijk bleek dat de gemeenten het aanbod van maatwerk erg wenselijk vinden. Het bezoek wordt zo direct toepasbaar en het meest relevant voor de plaatselijke situatie. Het daadwerkelijk in contact komen met de gemeenten en het komen tot een afspraak voor een toerustingsmoment bleek een erg tijdrovende zaak. Kerkenraden waren niet gewend om op dergelijk verzoek/aanbod in te spelen. Door gezamenlijk naar mogelijkheden te kijken werden wegen gebaad. Ook is het moeilijk om goed om te gaan met enkele gemeenten die liever alles zelf doen (geen gebruik te willen maken van aanbod), het blijvend zoeken naar verbinding met deze gemeenten bleek een uitdaging. Op diverse manieren blijven de jwo's deze gemeenten erbij betrekken.

Beide jwo's en de redactieraad hebben, naast bovenstaande grootste opdracht (bezoek aan alle gemeenten), ook nog een aantal kleinere eigen projecten. Onderstaand worden de projecten beschreven zoals deze uitgevoerd zijn in de achterliggende periode.

Voorgenomen doelstellingen projecten CGJO

1. Materiaal doopcatechese:

De doelstelling van dit materiaal is om ouders toe te rusten met betrekking tot de betekenis van de Heilige Doop. Daarnaast wil de CGJO ouders stimuleren om vanaf het eerste begin een goede start te maken met de geloofsopvoeding. Ze wil ouders helpen de betekenis van het sacrament uit te leggen aan hun kinderen en dit echt een plaats te geven in de christelijke opvoeding.

De CGJO wil bij de afronding van dit project een uitgave van een methode voor doopcatechese realiseren, waarmee drie avonden onderwijs kan worden gegeven over de geloofsopvoeding. Daarnaast wordt er ook een toerustingsbijeenkomst voor doopcatecheten gerealiseerd.

2. Themazondag:

Middels dit project wil de CGJO dat gemeenten een themazondag houden over geloofsopvoeding, zodat ouders inspiratie opdoen, gestimuleerd worden en kennis op doen om hun kinderen gelovig op te voeden. Er wordt bij dit project een Hemamap gerealiseerd met daarin voldoende inhoud om een hele zondag te vullen rondom geloofsopvoeding: twee preekschetsen, gesprekspapieren voor verwerking en creatieve verwerkingsvormen. De themamap wordt verspreid onder gemeenten.

3. Ontwikkeling toerusting:

De doelstelling bij de ontwikkeling van toerusting is om ouders toe te rusten op het gebied van geloofsopvoeding, zodat ze inspiratie opdoen, gestimuleerd worden en kennis opdoen om hun kinderen gelovig op te voeden. De CGJO ontwikkelt toerusting voor ouders (gemeente-avond met CGJO-spreker), kerkenraden (beleidsmatig of pastoraal) en een 'doe-avond' voor ouders met kinderen (om zo de band tussen ouders en hun kinderen te versterken en door middel van doe-opdrachten het (geloofs)gesprek te stimuleren).

Voorgenomen doelstellingen projecten LCJ

1. Bidden en Bijbellezen:

De doelstelling van dit project is dat opvoeders hun kinderen al jong leren bidden en Bijbellezen.

- 5 Dit wil het LCJ realiseren door een toerustingsavond te organiseren voor de gemeente rondom het thema ‘Kinderen leren bidden’ en ‘Kinderen leren Bijbellezen’. Daarbij wil ze een extra alternatief bieden voor ouders die niet aanwezig kunnen zijn op de betreffende avond. Ook wil het LCJ alle ouders een vervolg op de avond bieden.

10 2. Doop – toerusting en materiaal:

Met dit project wil het LCJ ouders toerusten met betrekking tot de betekenis van de Heilige Doop. Daarbij wil ze ouders helpen de betekenis uit te leggen aan hun kinderen en dit echt een plaats te geven in de christelijke opvoeding.

- 15 Het LCJ werkt aan deze doelstelling door een onderzoek te doen naar de praktijk van doorgesprek/dooponderwijs in de gemeenten. Vervolgens wil ze een handreiking bieden aan predikanten/ambtsdragers om het doorgesprek met doopouders vorm te geven. Ze doet daarbij een inventarisatie naar bestaand materiaal, biedt de achterban een totaal aanbod door specifieke ideeën te geven voor het vieren van de doopverjaardag en ontwikkelt ze toerusting over de Heilige Doop. Ten slotte realiseert het LCJ een
- 20 handreiking voor ambtsdragers om in gesprek te gaan met ouders rondom schoolkeuze.

Voorgenomen doelstellingen projecten redactieraad

De doelstelling van de redactieraad is om de bewustwording betreffende opvoedthema's onder de leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken verder te stimuleren.

- 25 De redactieraad draagt een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het onderhouden en het uitbouwen van het online platform www.geloofinhetgezin.nl binnen de synodale periode. Ook zijn ze gezamenlijk verantwoordelijk voor het ontplooiën van inspiratiemomenten (binnen het kader van opvoedingsondersteuning) voor de breedte van de CGK voor diverse doelgroepen (ambtsdragers en opvoeders) binnen de synodale
- 30 periode. Een opdracht aan de redactieraad is om een constructief voorstel te maken zodat het online platform van de CGK in de toekomst zelfstandig, inhoudsvol, professioneel en eigentijds blijft functioneren. In samenwerking met de diverse partners.

2.2 Realisatie: stand van zaken voorjaar 2019

- 35 Alle betrokkenen van de projecten hebben zich toegelegd op de realisatie van de doelstellingen voor de 2016-2019. In deze periode is er conform begroting gewerkt. Daar waar jwo's overschrijding creëerden is dit met eigen (fondsenwervende) middelen aangevuld. De huidige kwalitatieve stand van zaken wordt in onderstaand overzicht per project beschreven.

40

Stand van zaken projecten CGJO

1. Materiaal doopcatechese:

Er heeft een inventarisatieonderzoek plaatsgevonden rondom doopcatechese. Vervolgens is er een doop-opvoedcursus ontwikkeld, die ook door andere gemeenteleden gegeven kan worden. Er is een online handleiding beschikbaar voor leiders en een werkboek voor de deelnemers. De inhoud van de doop-opvoedcursus bestaat uit vijf avonden met de

45 thema's: de geboorte van een ouder, leren geloven, het perfecte plaatje, je geloof voorleven en samen opvoeden.

50

2. Themazondag:

Voor een themazondag is de themamap ontwikkeld. Deze map biedt voldoende inhoud om een hele zondag te vullen rondom geloofsopvoeding. De map bevat twee preekschetsen, gesprekspapieren voor verwerking en creatieve verwerkingsvormen. De opbouw van de map is van toepassing op de hele gemeente. Er is voor zowel voorafgaand aan de dienst, als voor na afloop van de dienst materiaal ontwikkeld. Bovendien biedt de map vijf gezinsmomenten voor thuis.

3. Ontwikkeling toerusting:

Voor dit project zijn zeven in plaats van vier producten ontwikkeld. Voor de doelgroep opvoeders vier gemeenteavonden over de thema's 'In gesprek', 'Bijbellezen, bidden en zingen', 'Gezinsmomenten, feesten en mijlpalen' en 'Mediawijsheid'. Voor de doelgroep kerkenraden zijn twee producten ontwikkeld, namelijk 'Visie op geloofsopvoeding' en 'Geloofsopvoeding en huisbezoek'. Voor de doelgroep opvoeders met kinderen is een doe-bijeenkomst gerealiseerd rondom de gelijkenis van de verloren zoon.

Stand van zaken projecten LCJ

1. Bidden en Bijbellezen:

Er is een nieuw toerustingsaanbod ontwikkeld rondom de thema's bidden en Bijbellezen. Diverse gemeenten hebben het aanbod afgenomen. Middels het kofferproject, de nieuwsmailing en de inzet van sociale media is er specifieke aandacht besteed aan bidden en Bijbellezen. Ook is er een nieuwe Handreiking –12 uitgegeven over het gebed en een dankdagkalender en een biddagplacemat voor gezinnen.

Daarnaast is er een videoserie online gekomen rondom gebed en een digitale lezing rondom bidden en Bijbellezen gepubliceerd. Het digitale aanbod (mede voor ouders die niet plaatselijk op de avond zelf aanwezig zijn) is uitgebreid met digitale magazines over bidden en Bijbellezen in het gezin. Op plaatselijke toerustingsavonden wordt 'de oogst' (handreikingen/tips van ouders zelf) van de avond met alle ouders (ook de niet aanwezigen) digitaal gedeeld.

2. Doop – toerusting en materiaal:

Er heeft een onderzoek naar de praktijk van het doopgesprek/dooponderwijs in de gemeenten plaatsgevonden. Ook is er een handreiking voor ambtsdragers ontwikkeld om het doopgesprek met doopouders vorm te geven.

Wat betreft de doopcatechese is er een inventarisatie van bestaand materiaal gedaan. Dit is verder aangevuld met vragen. Er is een handreiking ontwikkeld op het bestaande materiaal, gezien de bestaande initiatieven was een nieuwe methode niet nodig. Hiernaast is er een compleet uitgewerkt programma voor een zelf te organiseren avond met doopouders aan de hand van 'De verloren zoon', een beroemd schilderij van Rembrandt.

Er zijn praktische uitgewerkte ideeën voor het vieren van de doopverjaardag ontwikkeld. Deze worden in diverse varianten van toerusting aangeboden.

Ook is er nieuw toerustingsaanbod ontwikkeld over de Heilige Doop. Een inter-generatieve avond waarbij prediking, catechese, (jonge) ouders en jongeren zelf betrokken zijn. Voor kerkenraden is een digitale handreiking ontwikkeld over schoolkeuze. Aan de hand van deze handreiking kunnen ambtsdragers voorbereid in gesprek met opvoeders over dit thema.

Stand van zaken projecten redactieraad

De samenwerking heeft de redactieraad als erg waardevol ervaren. Het bereik via het online platform en de diverse sociale mediakanalen is ten opzichte van 2017 (eerste jaar

live) en 2018 met bijna 100% gestegen. Inmiddels worden er 64.000 unieke bezoekers per jaar bereikt via het online platform. Daarnaast ruim 125.00 per jaar via de sociale mediakanalen. Dat is een mooie trend. De content op het opvoedplein en de sociale mediakanalen wordt wekelijks onderhouden. In plaatselijke gemeenten zijn flyers uitgedeeld, voorbeelden getoond en e-mailadressen worden achtergelaten door ouders die zich inschrijven voor de digitale nieuwsbrief. De nieuwsbrief is thematisch uitgegaan en Geloof in het gezin heeft een (vaste) plek in (kerkelijke)bladen, uitgaven en evenementen (De Wekker, Gezinsgids, eigen uitgaven, kinderbijbels, workshops/stand).

In januari 2019 heeft de redactieraad een symposium Heilige Huizen georganiseerd in samenwerking met de Theologische Universiteit Apeldoorn en de Christelijke Hogeschool Ede. Dr. Danielle van de Koot-Dees en prof.dr. M.J. Kater hebben lezingen verzorgd over geloofsopvoeding en prediking. Laurens Snoek heeft gesproken over opvoeding en pastoraat. Daarnaast was er een ruim aanbod van diverse workshops. De doelgroep voor dit symposium was in het bijzonder ambtsdragers. Daarnaast waren pastoraal medewerkers, bezoekbroeders en –zusters, kringleiders, catecheten, ouders en andere geïnteresseerden ook hartelijk welkom. Het doel van dit symposium was om ouders (door middel van kerkenraden) te ondersteunen in de geloofsopvoeding van hun kinderen. Het symposium is door ruim 100 personen bezocht.

2.3 Toekomst

De afgelopen periode is duidelijk gebleken dat met name de aanwezigheid van de jwo's in de plaatselijke gemeenten en het directe contact met opvoeders en ambtsdragers van grote betekenis is. De opvoedingsverlegenheid onder jonge ouders is groot. Veel gemeenteleden staan helemaal niet onwelwillend tegenover het open spreken over de geloofsopvoeding en zouden graag hun gedachten, vragen, ideeën en soms ook verdriet met anderen willen delen, maar in de praktijk komen zulke gesprekken niet vaak spontaan op gang. De kracht van de werkwijze van het faciliteren van plaatselijke toerusting was dat gemeenten ontzorgd werden. De drempel van het nemen van initiatief, het afwegen van kosten en het organiseren van een dergelijke bijeenkomst is daarmee weggenomen. Het plaatselijke contact versterkt ook de binding met de beide jwo's, de landelijke kerk en is een goede manier om ouders ook te wijzen op het online opvoedplein. Het is ons verlangen dat de christelijke opvoeding van onze kinderen en het ondersteunen van elkaar als ouders een vast geïntegreerd onderdeel is van het gemeente-zijn.

Tegelijkertijd realiseert de stuurgroep zich dat als het toerustingsaanbod niet meer gefaciliteerd wordt, gemeenten dit niet automatisch zelfstandig initiëren. Het is daarom zeer wenselijk dat de komende synodeperiode dit project een voortzetting krijgt, zodat de continuering van deze bewustwording gewaarborgd is. De jwo's kunnen zich middels projecten voorbereiden op de bezoeken aan gemeenten (vijf uur per gemeente) en hen maatwerk toerusting bieden naar behoefte.

Tevens is het wenselijk dat beide jwo's aanpalende producten en diensten ontwikkelen die bijdragen aan praktische bezinning en steeds weer zorgen voor actuele inspiratie voor ouders en ambtsdragers. Beide bonden hebben hiervoor concrete voorstellen ingediend bij deputaten.

Daarnaast kunnen middels deze projecten de aanpalende doelstellingen gerealiseerd worden die uiteindelijk het grote hoofddoel dienen, namelijk dat kinderen aan de voeten van Koning Jezus terecht komen, Hem volgen en een vruchtbaar leven gaan leiden. De eerste periode kenmerkte zich door het opbouwen van samenwerking, het uitdenken en uitwerken van het opvoedplein en het samenwerken CGK-breed. In de tweede fase hebben we de gemeenten plaatselijk bezocht met producten en diensten op maat. Wij zien uit naar

een derde fase, waarin we kunnen borgen wat ontstaan is en gemeenten kunnen blijven dienen in de ondersteuning van opvoeders. Jwo's kunnen niet het werk of de taak van ouders of plaatselijke gemeenten overnemen, maar wel dienstbaar zijn en gemeenten stimuleren dit belangrijke thema een structurele plek in het gemeentelven te geven.

5

2.4 Conclusie Geloof in het gezin

De eerste en belangrijkste plek waar onze kinderen gevormd worden is thuis. Een christelijke opvoeding waar kinderen leren wat het betekent om christen te zijn is van levensbelang voor het kind zelf, voor de gemeente en voor de kerk als geheel. In deze tijd wordt het opvoeden van kinderen door de meeste ouders als een moeilijke verantwoordelijkheid ervaren. Kinderen opvoeden in deze tijd vraagt veel van (jonge) ouders en de steun vanuit de gemeente is onontbeerlijk. Zonder toerusting lukt dat niet. We zien met elkaar de cijfers van jongeren die de kerk uiteindelijk verlaten. Dat doet veel verdriet en gaat ons aan het hart. We mogen als gemeente maar ook als kerkverband biddend en werkend om hen heen staan. Steun vanuit de christelijke gemeente mogen geven en ontvangen is een groot voorrecht. Tegelijkertijd een verantwoordelijke taak en roeping die we ontvangen als schapen van de kudde van de goede Herder. Binnen de jwo's hebben mensen de tijd, gaven en taak gekregen om in deze thematieken de gemeenten te kunnen ondersteunen. Graag willen we hier, ook de komende periode, gebruik van maken om het werk van de afgelopen perioden te kunnen voortzetten en borgen.

10

15

20

3. Visie op jongeren

3.1 Aanleiding en ontwikkeling

In de periode 2010-2013 is begonnen met het ontwikkelen van Visie op jongeren. Hierbij is nauw samengewerkt tussen jwo's en deputaten. Vanaf 2013 is aan dit onderwerp wat minder aandacht gegeven, vooral omdat het opzetten van het project Geloof in het gezin veel tijd en aandacht vroeg. Een aantal van de deelonderwerpen die bij Visie op jongeren horen, worden in dat project ook meegenomen. Maar er blijft een grote groep jongeren die door de kerken niet bereikt wordt. Het verlangen van deputaten en jwo's is om de gemeenten bewust te maken van hun taak en verantwoordelijkheid ten opzichte van die jongeren. Het gaat erom dat jongeren door de gemeente gezien worden en dat het ook het verlangen van de hele gemeente (niet alleen van de jeugdouderling en clubleiding) is om die jongeren te bereiken.

25

30

35

40

Om op deze manier de gemeenten te dienen, heeft de generale synode in 2016 de volgende opdracht geformuleerd: *deputaten wordt opgedragen een verkennend onderzoek uit te laten voeren hoe de kerken alle jongeren kunnen bereiken zo mogelijk gevolgd door een project waardoor de kerken daarvoor worden toegerust*. Om aan deze opdracht te voldoen is een werkgroep Visie op jongeren gevormd, met daarin een afvaardiging van deputaten en van beide jwo's.

45

Als start zijn alle brainstormsessies uit de afgelopen jaren samengevat in een startdocument en van daaruit is een verkennend onderzoek gedaan onder alle plaatselijke gemeenten. Er is door de jwo's een enquête uitgezet om te ontdekken wat het startpunt was. In hoeverre hebben kerken 'hun' jongeren in beeld en hoe is de participatie. In twintig gemeenten is vervolgens een diepte-interview gehouden. Zo is de totale respons op deze enquête 54% van de gemeenten die 69% van de leden van ons kerkverband vertegenwoordigen.

50

Een opvallende uitkomst uit het verkennende onderzoek is dat de groep doopleden ouder dan 28 jaar licht groeit. Hiermee wordt de tendens zichtbaar dat veel doopleden zich nog

niet willen binden aan het kerkverband. De band met het landelijke kerkverband is er bijna niet, met de plaatselijke gemeente wordt die iets meer gezien. Vertrekken jongeren uit de kerk, dan is daarbij heel vaak de reden dat de kerk voor hen niet meer relevant is. Voor jongeren tot en met 21 jaar wordt veel georganiseerd, daarna is het aanbod echter veel minder. Als het gaat om de opkomst bij die bijeenkomsten geldt dat vanaf 16 jaar een sterke daling in participatie te zien is: veel jongeren laten zich vanaf die leeftijd niet meer zien. Het is moeilijk om jongeren, waaronder studenten, dan nog te bereiken, omdat zij ‘onder de radar’ verdwijnen. Naar de zondagse kerkdiensten komt minder dan 60% van de jongeren tussen 21 en 27 jaar.

Er is naast deze uitkomsten ook een aantal trends te zien vanuit het onderzoek: het jeugdpastoraat wordt vaker individugericht en kleinschalig georganiseerd. Ook komt regelmatig een combinatie van jeugdwerk en -pastoraat voor, evenals een samenvoeging van het huisbezoek met het overige pastoraat. Er tekenen zich ‘nieuwe’ groepen pastoranten af, die hun eigen specifieke pastorale vragen hebben, zoals jongeren tussen 20 en 27 jaar met een gezin; jongeren die wél geloven, maar niet meer in de kerk. Ten slotte blijkt uit het onderzoek dat jeugdwerkers, pastoraal werkers en pastors een pastorale verlegenheid en gevoel van tekortschieten ervaren. Ook is er in diverse gemeenten een tekort aan mensen die dit werk kunnen doen waardoor het bereiken van jongeren nog meer in het gedrang komt. Al met al stemmen de uitkomsten tot zorg en tot nadenken over wat gemeenten te doen staat om de jongeren blijvend betrokken te houden bij de Heere en zijn kerk. Het complete verslag van het onderzoek is op te vragen bij LCJ (wlemstra@lcj.nl) of CGJO (j.minnema@cgjo.nl).

3.2 Bewustwording

Vanuit deze bevindingen was er meer dan genoeg reden om contact te zoeken met gemeenten om ze bewust te maken van hun verantwoordelijkheid en ze te helpen in het vormgeven daarvan. Met die opdracht zijn de jwo’s erop uit gestuurd. Ze hebben – net als bij het project Geloof in het gezin – beide negentig gemeenten toegewezen gekregen die ze een gratis avond aan mochten bieden. Op deze avond wordt verder gewerkt aan de bewustwording. De jwo’s komen om de verantwoordelijken voor de jeugd, maar liefst ook de kerkenraad, te spiegelen op het gebied van jeugdwerk.

Er wordt ingegaan op vragen over hoe het jeugdwerk (in de theorie) is vormgegeven en hoe het (in de praktijk) functioneert. Met de uitkomsten van de enquête in de hand, kan gesteld worden dat over het algemeen de participatie afneemt als jongeren ouder worden. Tot een jaar of twaalf zijn ze betrokken en doen actief mee in het jeugdwerk. Maar vanaf zestien vallen er grote gaten in het percentage van de jongeren die buiten het reguliere jeugdwerk vallen. In hoeverre kan een gemeente een ‘vangnet’ creëren, zodat deze jongeren niet uit zicht raken? En als jongeren nog ouder worden en ook na hun twintigste levensjaar nog geen belijdenis hebben gedaan, wat voor plaats hebben ze dan in de gemeente? Het zijn vragen die gesteld worden. Zo wordt per gemeente gezocht naar een manier waarop de gemeenten jongeren in het oog kunnen houden of opnieuw een band met afgehaakte jongeren kunnen opbouwen.

Het is belangrijk dat de mensen die verantwoordelijk zijn zich bewust zijn van deze problematiek. Maar de bewustwording gaat natuurlijk verder dan alleen namen en aantallen per gemeente. Er zit een groot geestelijk probleem achter. In de benadering van jongeren is er vaak sprake van verlegenheid – en zo gebeurt er dikwijls te weinig, terwijl veel mensen zitten te wachten op actie uit de kerken. Maar het is moeilijk om te bepalen

hoe dat gedaan moet worden. De jwo's gaan met deze vragen naar de gemeenten en proberen zo het probleem zichtbaar te maken.

Op deze manier wordt aan de opdracht van de synode voldaan als het gaat om inzicht krijgen in de mate waarin kerken jongeren bereiken. Naast het bezoek dat aan de
 5 gemeenten is aangeboden, zijn ook alle classes aangeschreven. De jwo's hebben gevraagd om een uitnodiging om op de classes de uitkomsten van de enquête te presenteren en zo zichtbaar en inzichtelijk te kunnen maken dat geloof en kerk voor jongeren hun relevantie verliezen. Op de classisbezoeken wordt in kleine groepen doorgesproken over de
 10 uitkomsten van het onderzoek aan de hand van een aantal vragen, zoals: waar moet de toerusting in gemeenten zich vooral op richten? Welke initiatieven zijn er nu al in uw gemeenten voor het bereiken van jongeren? Op deze manier is in een heel aantal classes al een stuk bewustwording op gang gebracht, hoewel niet alle classes hier ruimte voor willen geven.

15 Naast het bezoek aan gemeenten en classes willen jwo's de kerken ook dienen met het ontwikkelen van instrumentarium dat de gemeenten kan helpen in het bereiken van de jongeren.

LCJ heeft de hiervoor bestemde middelen ingezet om – naast het bezoek aan de negentig gemeenten – de volgende zaken te ontwikkelen die de kerken kunnen helpen in het
 20 bereiken van jongeren: een cursus kinder- en jongerenpastoraat en een digitaal magazine rondom 'Oog voor alle jongeren'. Tevens voorzien zij alle gemeenten van een 10-stappenplan om jeugdbeleid in alle gemeenten te implementeren.

CGJO wil de hiervoor bestemde middelen inzetten om – naast het bezoek aan de negentig gemeenten – bijbelstudiemateriaal te ontwikkelen dat gericht is op de doelgroep en dat
 25 online beschikbaar wordt gesteld.

Op deze manier wordt vanuit deputaten en de jwo's inhoud gegeven aan de opdracht van de synode. De gemeenten en classes worden zoveel mogelijk bewust gemaakt van de problematiek rondom jongeren. Daarnaast wordt in het kader van dit project ook concreet
 30 gewerkt aan toerusting.

3.3 Vervolg

Begin 2019 zijn de resultaten van de enquête gepresenteerd en zijn de jwo's druk bezig met de bezoeken aan de hen toegewezen gemeenten. Het zal niet mogelijk blijken om ze
 35 alle negentig te bezoeken, maar het streven is om op zoveel mogelijk plaatsen binnen te komen en behulpzaam te zijn in de bewustwording van de kerkverlating onder jongeren en wat de kerk daarin kan doen. Daarnaast wordt er gewerkt aan de toerusting die de kerken kan helpen hun jongeren te bereiken.

40 In de volgende synodale periode zouden we ons project daarom graag voortzetten. Doel is daarbij aan de ene kant dat we de noodzaak van het jeugdwerk en de bewustwording die op gang is gekomen willen benutten. Het is van groot belang dat wat in de afgelopen periode is bereikt, ook echt beklijft. Om een omslag te bewerkstelligen is het wenselijk dat het niet blijft bij één contactmoment tussen jwo en plaatselijke gemeente. Het is van groot belang
 45 dat de gemeenten die bereikt worden nog verder geholpen kunnen worden in het zo vormgeven van hun jeugdwerk dat meer jongeren daardoor bereikt worden.

Daarnaast is gebleken dat de doelgroep groter en breder is dan alleen de jongeren van 16-20 jaar. Het is goed ook oudere jongeren in het oog te krijgen en houden. Om hen werkelijk te kunnen bereiken, willen we eerst een vervolgonderzoek doen. We willen graag
 50 in gesprek gaan met jongeren zelf. Jongeren die actief zijn in de kerk, maar ook jongeren

die zijn afgehaakt of op het punt staan af te haken. Zo proberen we een verdieping en een verbreding in het onderzoek aan te brengen. Verbreding door interviews met jongeren (zowel individueel als in groepjes, in de periode januari-juni 2019). De verdieping bestaat uit een theoretisch kader dat gaat over de binding aan de kerk. Dat hopen we in

5 samenwerking met de TUA vorm te geven.

Op deze manier hopen we meer inzichtelijk te kunnen maken wat het eigenlijk betekent als we stellen dat de kerk aan relevantie verliest bij jongeren. Daarnaast hopen we zo met nieuw materiaal dat ontwikkeld kan worden nog beter in te kunnen spelen op de behoeften van zowel de kerk als de jongeren.

10

We hebben in de afgelopen jaren een mooie start gemaakt met het project. We kunnen daar nu niet mee stoppen, want dan is de vraag of alles wat er in beweging is gezet, wel beklijft. Het project heeft nog veel potentie. Daarom hopen we dat er opnieuw middelen zullen komen om door te gaan met dit project.

15

3.4 Conclusie Visie op jongeren

In de afgelopen periode is al met al inhoud gegeven aan iets wat al vanaf de periode 2010-2013 op de agenda van deputaten en de jwo's stond. Er is heel wat gebrainstormd over jongerencultuur. Over wat de kerk voor jongeren kan betekenen. Over hoe we jongeren in het oog kunnen houden en kunnen bereiken. En nu zijn in elk geval de eerste stappen gezet om hierin actie te ondernemen. Dit grote en belangrijke punt is geagendeerd en bij kerkenraden terechtgekomen. Er zijn classes bezocht om het belang van deze zaak ook breder kenbaar te maken. En wat het belangrijkste is, is dat de plaatselijke gemeenten worden bezocht. Daar moet het gesprek gevoerd worden en daar moet iets losgemaakt worden om jongeren breder en dieper in het oog te krijgen en te houden binnen ons kerkverband. Daar moet gezorgd worden dat jeugdwerk niet alleen het werk is van bepaalde mensen die nu eenmaal een hart voor jongeren hebben. Daar moet duidelijk worden dat de jeugd die Christus heeft, de toekomst heeft en dat jongeren niet het sluitstuk op de begroting van de kerk mogen zijn, niet qua tijd, niet qua energie en niet qua geld. De aandacht is getrokken, de contacten zijn gelegd – laten we in de komende jaren verder gaan in het adresseren van het probleem zodat de jeugd in het centrum van de kerk en het kerkelijke beleid blijft staan. En laten we de mogelijkheden die we hebben benutten door nog verder te investeren om zo nog meer zicht te krijgen op de problematiek van kerkverlating onder jongeren en de gemeenten nog meer te kunnen toerusten in het bereiken van hun jongeren.

35

4. Jeugdwerkorganisaties en governance

4.1. Werking van de governanceregeling

Governance is het toetsingsinstrument dat jwo's en deputaten in de periode 2010-2013 zijn overeengekomen. Dit instrument geeft deputaten de mogelijkheid om toezicht uit te voeren op de besteding van de gelden door de jwo's in relatie tot de doelstellingen. Daarnaast geeft het de jwo's een checklist waarmee zij zich kunnen verantwoorden richting deputaten. De checklist beslaat de volgende zes aandachtsgebieden: inhoud van de doelstellingen, relatie doelstellingen en inhoud programma, financiën, personeelsbeleid, werkklimaat en informatievoorziening naar achterban.

45

Jaarlijks wordt aan de hand van de checklist met beide bonden afzonderlijk het functioneren van de CGJO en LCJ geëvalueerd.

4.2. Verantwoording

50

Bevindingen uit de jaarlijkse evaluatie CGJO:

- binnen het bestuur van de CGJO zijn enkele vacatures. De CGJO is verheugd een kandidaat gevonden te hebben voor de functie van secretaris. Er is nog een vacature voor bestuurslid P&R en bestuurslid Personeel en Vrijwilligers. Gezien het feit dat de voorzitter in juni 2019 ook aftredend is en statutair niet herkiesbaar is, zijn deze vacatures een prangend issue dat gebed vraagt;
- er is geen nieuw meerjarenplan opgesteld, nadat de termijn van het vorige al was opgerekt. De reden hiervan is dat bestuur ervaart dat de veranderingen in de belevingswereld van de jongeren zo snel gaan dat meerjarenplan al verouderd is bij publicatie. Door deputaten is verzocht een beleidsplan op te stellen met doelstellingen op langere termijn, vanuit de visie. Deze doelstellingen worden concreet uitgewerkt in jaarplannen. Het bestuur van de CGJO kan zich hierin vinden;
- CGJO stafleden werken met een op uren gebaseerd activiteitenplanning. Nadruk lag in afgelopen periode op activiteiten rondom het project Geloof in Gezin en het project Visie op Jongeren, aangevuld met eigen werkzaamheden;
- de ervaring met het projectmatig samenwerken met het LCJ wordt door de CGJO als positief ervaren. Met name de concreetheid van opdrachten en het opdrachtgeverschap vanuit het deputaatschap zijn voor de stafleden aansprekend;
- de groep stafleden is in de afgelopen periode voor een groot gedeelte vernieuwd en pakt zaken met elan op. De sfeer binnen de groep is goed. Er worden jaarlijks functioneringsgesprekken gevoerd. Het bestuur kan taken en verantwoordelijkheden goed overlaten aan de stafleden en heeft daardoor het gevoel meer op afstand te kunnen blijven;
- naast dat gemeentes al betalen voor aanvullende ondersteuning vanuit de CGJO, zal in de komende periode fondswerving verder worden uitgewerkt;
- met praktijkcentrum GKv en jeugdbond van de NGK wordt relationeel jeugdwerk uitgewerkt door het organiseren van regionale bijeenkomsten;
- in de samenwerking met andere denominaties wordt ervaren dat de ruimte van CGJO ingeperkt is door standpunten van de synode op punten als liturgie/drama, positie universiteit en vrouw in het ambt. Dit roept vragen op bij partners;
- de vriendenstichting wordt opgeheven aangezien dit geen direct doel meer dient (historisch was deze vriendenstichting van belang toen er nog overheidssubsidie werd verkregen). Gelden worden overgeheveld naar de CGJO als vereniging.

Bevindingen uit de jaarlijkse evaluatie LCJ:

- per 1 januari 2019 is het vernieuwde bestuursmodel toegepast binnen het LCJ. Er is gekozen voor een éénhoofdig bestuur die in de uitvoering werkt met een directiekader (algemeen directeur, operationeel directeur en wisselende projectverantwoordelijken). De Raad van Toezicht laat zich doormiddel van 5 domeinen informeren en toetst het beleid en de identiteit van de organisatie. De Raad van Bestuur/Raad van Toezicht vergadert 5 keer per jaar. Eén daarvan is een jaarlijkse ontmoeting met het team. Jaarlijks vindt een functioneringsgesprek tussen Raad van Bestuur en Raad van Toezicht plaats;
- aan deputaten is begin 2019 gevraagd advies te geven over invulling van de RvT met afvaardiging van andere denominaties dan CGK. Ten tijde van het schrijven van deze rapportage is het gesprek hierover gaande;
- het LCJ werkt met een meerjarenplan 2018-2021. Het LCJ kent een sterk stijgende begroting de laatste jaren. Het LCJ werkt met een eigen fondsenwervend team. Naast de bijdrage van DKJO (en de extra inkomsten vanuit synodeprojecten) kent het LCJ een vaste groep donateurs en een grote groep van fondsenverstrekkers Daarnaast heeft het LCJ een vaste en stijgende inkomstenlijn lopen via dienstverlening en verkoop

producten. Dienstverlening aan derden (scholen ed.) worden via marktconforme prijzen verleent, hierop worden geen subsidiegelden of fondsen gelden ingezet. De continuïteitsreserve wordt jaarlijks aangevuld mede in lijn met het groeiende aantal medewerkers;

- 5 - aan medewerkerstevredenheid wordt vanuit het personeelsbeleid uitvoering gegeven. Dit gebeurt onder andere door periodiek overleggen met alle medewerkers. Jaarlijks vindt er met alle teamleden een beoordelings-/functioneringsgesprek plaats.

4.3 Conclusie

- 10 - beide jwo's geven conform de doelstelling uitvoering aan het jeugdwerk in de kerken. De bijdragen aan de jwo's vormen een noodzakelijke financiële pijler voor het werk van de jwo's;
- 15 - er is sprake van een (meerjaren)plan en begroting vanuit beide jwo's. Op dit moment sluit de periode van deze plannen niet geheel aan bij de synodeperiode. De voornemens en uitvoering worden met de jwo's op basis van de governanceregeling getoetst;
- beide jwo's hebben een goed functionerend bestuur/RvT;
- het arbeidsklimaat en de uitvoering van het personeelsbeleid zijn op orde.

5. Beeld- en belevingscultuur

5.1 GS 2016

20 De generale synode 2016 besloot deputaten o.a. op te dragen 'wegen te zoeken om op een verantwoorde wijze om te gaan met de beeld- en belevingscultuur onder de jongeren' (opdracht 5b, Acta, 122).

- 25 In het commissierapport wordt – verwijzend naar het rapport van deputaten – hierover nog het volgende opgemerkt: 'Jongeren luisteren met hun ogen en denken met hun gevoel. (...) Hoewel de verschuivingen van woorden naar beelden, van denken naar gevoel en van instituten naar het persoonlijke, speciale aandacht vraagt in het jongerenwerk, is het een veel bredere maatschappelijke tendens. Als kerken kunnen we deze tendens niet
- 30 tegenhouden. Wel vraagt het om veel creativiteit en wijsheid om jongeren te bereiken' (Acta, 599).

5.2 Beeld- en belevingscultuur

- 35 Dat jongeren (en ouderen) in een beeld- en belevingscultuur leven, behoeft op deze plaats geen nader betoog. Onderzoeken tonen aan, dat veel tijd achter een beeldscherm wordt doorgebracht, zodat de teenagers als 'screenagers' getypeerd kunnen worden. Reeds voor het bereiken van de tienerleeftijd is dit bij velen het geval.

5.3 Verantwoorde omgang

- 40 Als het gaat om een verantwoorde omgang met de beeld- en belevingscultuur raakt dit het christen-zijn in deze wereld en de verhouding van christenen tot de wereld. Als het dan gaat om een verantwoorde omgang is het vanuit het beginsel van kerk zijn naar Schrift en belijdenis van belang dat we een Bijbels-gereformeerde visie hebben op de cultuur in het algemeen en op de beeld- en belevingscultuur onder jongeren in het bijzonder. Daarbij is
- 45 Gods Woord de bron en norm voor ons principiële standpunt. Na de aanzetten tot een principiële standpuntbepaling kan dit worden vertaald naar de verschillende aspecten van de omgang met jongeren anno 2019. Dan kan ook gezien worden waar we ons op dit moment bevinden en hoe we op een verantwoorde wijze hiermee kunnen en moeten omgaan.

5.4 Principieel

Als het gaat om een standpuntbepaling geven we beknopt aandacht aan de Schrift, de confessie, de cultuur en de communicatie.

5 5.4.1 De Heilige Schrift

Onze God is een sprekende God. Dat is de doorgaande lijn die we tegenkomen in de Heilige Schrift. Reeds in Genesis 1 lezen we van zijn scheppend spreken. Ook in het vervolg van zijn openbaring spreekt Hij de mens aan en wordt duidelijk dat wij slechts leven op de adem van zijn stem. Ook bij de wetgeving op de Sinai spreekt God tot de mens: Toen sprak God (Ex. 20,1). Hij had ook kunnen zwijgen. Hij neemt het woord, maar wordt niet gezien. ‘En de HEERE sprak tot u vanuit het midden van het vuur; het geluid van de woorden hoorde u, maar een gestalte zag u niet, *er was* alleen een stem’ (Deut. 4,12). Veelzeggend zijn de woorden van Israëls geloofsbelijdenis: ‘Luister, Israël, de HEERE, onze God, de HEERE is één!’ (Deut. 6,4). Van betekenis hierbij is dat Israël hierin verschilt van de *Umwelt*. De andere volken in Kanaän en omgeving hebben hun goden en godenbeelden, maar in het allerheiligste van tabernakel en tempel komt geen beeld te staan. Het eerste gebod en ook het tweede zijn hierin duidelijk. De zonde met het gouden kalf (Ex. 32), waarin Gods verbondsvolk wereldgelijkvormig is, wordt zwaar gestraft. Het komt in de omgang met God aan op luisteren: horen en gehoorzamen. ‘Spreek, HEERE, want Uw dienaar luistert’ (1 Sam. 3). De levende God is immers onvergelijkelijk en niet in beelden te vangen (Jes. 40,25). Dat wil niet zeggen, dat God geen aanschouwelijk onderwijs gaf. In bijv. de instelling van het Pascha, in de eredienst van tabernakel en tempel, was veel te ‘aanschouwen’. Uiteindelijk wijst dit alles heen naar Christus in wie God zich openbaart.

25 In Christus heeft God zich uitgesproken (Hebr. 1,1). De Vader zelf roept op om naar Christus te luisteren. Zo lezen we dat bijv. bij de doop van Christus in de Jordaan en bij de verheerlijking op de berg. Op zijn beurt openbaart Christus de Vader (Joh. 1,18; 14,9). Dat doet Hij in zijn wonderen en in zijn wandel, maar ook in zijn prediking. Als het om de gelijkenissen gaat, is het van belang, dat we ons realiseren, dat deze zowel een onthullend als een verhullend karakter dragen. Ten slotte is het ook de Heilige Geest die zich bedient van woorden als het Evangelie wordt uitgedragen en overgedragen. Dat dat gebeurt in de taal van de hoorders mag niet worden vergeten (Hand. 2,6).

35 Ook de wereld van het Nieuwe Testament is een wereld waarin theater en toneel gebruikt werden om ongeletterde mensen te bereiken. Dan is het opvallend, dat de apostelen door de Heilige Geest gedrongen werden om het Evangelie te communiceren via de prediking. ‘Zo is dan het geloof uit het gehoor en het gehoor door het Woord van God’ (Rom. 10,17). De gemeente van het Nieuwe Testament wordt opgeroepen om te horen wat de Geest tot de gemeenten zegt (Openb. 2 en 3). Dat heeft alles te maken met de kracht van God waarmee het Woord geladen is (1 Kor. 1,18; Hebr. 4,12). Daarbij heeft de apostel Paulus zeker beeldend gepreekt, toen hij schilderde met woorden (Gal. 3,2). Daar moeten wij vandaag ook zeker onze lering uit trekken. Bovenal moet gesproken worden in het betonen van geest en van kracht (1 Kor. 2,2).

45 5.4.2 De confessie

Als het gaat om verantwoorde omgang met de beeld- en belevingscultuur kunnen we ons voordeel zeker doen met ons leer- en troostboek voor de jeugd, de Heidelbergse Catechismus. In de uitleg van het tweede gebod, lezen we in antwoord op de vraag of men de afbeeldingen niet als boeken voor de leken zou mogen dulden: ‘Neen, want wij moeten

niet wijzer zijn dan God, die zijn christenen niet door stomme beelden maar door de levende verkondiging van zijn Woord onderwezen willen hebben.’ Hier is in de literatuur heus wel het nodige over te doen, omdat beelden ook een bepaalde zeggingskracht hebben, maar als het gaat om de principiële stellingname is het van groot belang, dat wij niet wijzer
5 moeten zijn dan God. Bij de zondeval leende de mens het oor aan de duivel, maar die maakte vervolgens bijzonder gebruik van de oogpoort.

Verder is van grote betekenis wat beleden wordt over de genademiddelen. Het geloof komt ‘van de Heilige Geest, die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging van het heilig Evangelie en het versterkt door het gebruik van de Sacramenten.’ In dat laatste komt
10 Gods neerbuigende goedheid extra uit, als Hij – volgens art. 33 N.G.B. – ‘met onze onbevattelijkheid en zwakheid rekening houdt’.

Als het om de verantwoorde omgang met de beeld- en belevingscultuur gaat, is leerzaam wat J. van Genderen opmerkt i.v.m. de opvatting van H. Berkhof, die de prediking, de
15 doop en het avondmaal laat verdwijnen om er negen geleidende elementen voor in de plaats te stellen, die hij onderbrengt in de ecclesiologie. De reformatorische theologie stelt het Woord op goede gronden voorop. De ervaring van bepaalde mensen in een bepaalde tijd kan het beslissend criterium niet zijn. Er is veel dat God gebruiken kan om zijn doel met ons te bereiken. Het gaat niet zonder gebed. Maar wij vragen nu naar de middelen
20 waardoor Hij naar zijn eigen beloften in ons wil werken. Het gaat erom dat wij ons voor de functie die Woord en sacramenten als heilsmiddelen hebben, op de beloften van God kunnen beroepen. (BGD, 682)

5.4.3 De cultuur

25 Als het gaat om de verhouding tussen geloof en cultuur, christen en cultuur of zelfs Christus en cultuur (K. Schilder) moeten we met twee woorden spreken, namelijk solidariteit en antithese (W.H. Velema). De wereld is goed door God geschapen, maar van God afgefallen en vijandig ten opzichte van God. Ook religie kan dan een vorm van ongelof zijn. Als het gaat om de bezinning op belevingscultuur is dit van grote betekenis
30 (zie onder). Tegelijk is er door Gods algemene genade nog veel goeds, zonder daar nu een heel cultuurmandaat aan te willen ontlennen.

Belangrijk is om te beseffen dat wij allen kinderen van onze tijd zijn. Wij zijn de tijden. Bij alle onderscheidingen tussen generaties moeten we in de kerk waken voor scheiding. Vanuit de Bijbelse en gereformeerde notie van het verbond kan verbinding gelegd worden
35 en verbondenheid ervaren worden tussen generaties.

Als het gaat om culturele uitingen zullen we die te allen tijde hebben te toetsen aan de norm van het Woord. Daarbij is geen enkele cultuur waarde vrij. Bovendien gaat het Evangelie op unieke wijze in een cultuur in. Enerzijds moeten we daarbij allen alles
40 worden om sommigen te behouden (1 Kor. 9), anderzijds worden we geroepen om alle dingen te beproeven (1 Thess. 5,21). Als het niet overeenkomstig het Woord is, zal er geen dageraad zijn (Jes. 8,20).

We worden geroepen om de tijdgeest te verstaan. Dat is niet hetzelfde als die kritiekloos omarmen. Immers, wie met de tijdgeest trouwt, is spoedig weduwe (O. Noordmans). We moeten de tijdgeest verstaan en die waar nodig weerstaan (W. Aalders). Dat raakt allereerst en allermeeest de inhoud, maar ook is niet alles wat werkt, goed, en heiligt het doel niet alle
45 middelen. Het middel kan dan erger worden dan de kwaal.

Tegelijk zijn ook culturele vormen niet waarde vrij. We moeten onze ogen niet sluiten voor kansen die nieuwe media bieden om relationeel jeugdwerk te versterken en jongeren te bereiken met het Woord.

- 5 Anderzijds moeten we onze ogen niet sluiten voor schadelijke gevolgen en gevaren van de beeld- en belevingscultuur. In de kerk hebben we te waken voor geestelijk analfabetisme en in de huidige emo-cultuur is het gevaar niet denkbeeldig dat we meewaaïen met allerlei wind van leer. Daarom blijft het belangrijk, dat jongeren geworteld en gefundeerd worden in de liefde van Christus. Een luisterend leven, een cultuur van Woord-gerichtheid zijn
10 hierin van groot belang.

Daarbij mogen we jongeren toerusten in het onderscheiden waarop het aankomt. Uiteindelijk gaat het om de waarheid die de leugen ontmaskert en de werkelijkheid van Gods Koninkrijk ontsluit. In een wereld vol informatie en desinformatie gaat het dan in de
15 kerk om levenswijsheid. Bij alle nadruk op rationaliteit of emotionaliteit gaat het dan in de kerk om het hart (Spr. 4,23). Om het hart van alle jongeren. Dan gaat het bij het christen-zijn in deze wereld om het 'burger zijn van twee werelden' (W. Aalders). Om vreemdeling te zijn op aarde en burger van een rijk in de hemelen (Fil. 3,20). Voor jongeren in hun (zoektocht naar) identiteit en identificatiefiguren is dit van groot belang. Christen-zijn
20 omdat je van Christus bent. Geen leven van wereldmijding, maar van wereldwijding. Op de manier van 'in de wereld, maar niet van de wereld' (naar Joh. 17). Trouw op je post (schildwacht), maar uitziende naar de aflossing (pelgrim). Vreemdelingschap en rentmeesterschap bieden zo uitgangspunten voor het christen-zijn in deze wereld. Ethiek en pelgrimage (W.H. Velema). Deze zaken zijn ook verwerkt in het media-attitude-model.
25

5.4.4 Communicatie

M.J. Kater merkt in zijn inaugurele rede, *Liever langer luisteren. Een focus op de communicatie van het Woord in de 21^e eeuw*, op: 'Juist nu we leven in een beeldcultuur is een theologie van het Woord van levensbelang. Ik doel nu ook op het communiceren in
30 woorden, en niet slechts of vooral in (flitsende) beelden (20). (...) Een simplistische en technische voorstelling van communicatieprocessen doet geen recht aan een theologie van het Woord, die ten dienste staat van het spreken van God. Onze beeldcultuur is geen noodlot dat we maar moeten aanvaarden met een houding van: 'We stonden erbij en we keken ernaar.' Er verschijnen heel wat boeken die ons wakker schudden. Laat de kerk niet
35 weer twintig jaar achter de feiten aanlopen, maar liever *langer* luisteren voordat het gebruik van digitale middelen de verkondiging ontkracht 'omdat men die middelen zo aansprekend vindt.' Hier gaat het dus om het eigen karakter van de verkondiging (God spreekt ons aan), het doordenken van de kortere spanningsboog ('pauzes' in een preek?) en het doordenken en het verder uitwerken van de (on)mogelijkheden van 'beeldend preken'.
40 In genoemde studie gaat Kater ook in op het luisteren naar andere wetenschappen en de verhouding van (praktische) theologie tot andere wetenschappen. De inbreng van de laatste kan zeker vruchtbaar zijn, maar neemt niet weg dat er sprake kan zijn van een logische prioriteit van de theologie (27).

- 45 Niet in alle gevallen zegt een beeld meer dan duizend woorden. Tom Powell promoveerde in 2017 op een studie naar de effecten van tekst en beeld in het nieuws. Een beeld zet aan tot actie doordat een beeld direct emotie oproept. Het verwerken van beelden gaat sneller, maar is minder duidelijk. Een tekst lezen en begrijpen kost meer tijd, maar laat je wel de exacte betekenis weten. Daardoor heeft de tekst uiteindelijk meer invloed op de
50 meningsvorming rondom het onderwerp. (RD, 21-9-2017).

Van sommige woorden kun je de betekenis zelfs met duizend afbeeldingen niet benaderen. Dat geldt met name begrippen die de geestelijke wereld betreffen.’(S.M. de Bruijn).

5 ‘Beelden kapen die waarheid en presenteren een versimpelde versie van Gods karakter’ (Tim Keller). ‘verbale communicatie zorgt ervoor dat je geest en hart aan de slag gaan om het verhaal voor jezelf te vatten en te verbeelden. Beelden hebben de neiging om je te voeren wat de verbeelding van iemand anders heeft geschapen.’ (Tim Keller). De kloof tussen de Boodschap en de mens wordt niet veroorzaakt door de ontoereikendheid van het door God gegeven middel.

10 Het diepste van het communiceren in de kerk is het geestelijk contact. De drie-enige God communiceert met mensen. De Heilige Geest bereikt harten, ook van jongeren in een beeld- en belevingscultuur anno Domini 2019. Dan bindt de Geest ons aan het Woord zonder dat daarmee ontkend wil worden dat Hij in zijn vrijheid geen andere middelen kan gebruiken. Zonder het werk van de Heilige Geest begrijpen we de dingen die van God zijn
15 niet (1 Kor. 2,14). Tegelijk is het van belang dat we als kerk (en dus ook in het jeugdwerk) geloof-waardig zijn. Betrouwbaar en echt. Dat vraagt om trouw, toewijding en liefde. Aanspreken. Oogcontact. Hartelijk contact.

20 5.5 Beleving

Apart aandacht vraagt in het licht van de opdracht ‘wegen te zoeken om op een verantwoorde wijze om te gaan met de beeld- en belevingscultuur onder de jongeren’ ten slotte het aspect van ‘beleving’.

25 Wij willen (en moeten!) allemaal wat ‘beleven’. Daarin zijn we erg gericht op het emotionele aspect. Emoties kunnen geraakt worden door beeld en door muziek (hier zijn raakvlakken met de opdracht die de GS verstrekke aan deputaten eredienst, waarom we hier niet nader op ingaan). We zullen ons nauwkeurig rekenschap moeten geven van de waarde van deze beleving. Immers, er is geen waar geloof zonder gevoel, maar niet ieder gevoel is
30 geloof. De gelijkenis van het zaad maakt ons dit onder andere duidelijk. Diep is hierover nagedacht en geschreven door Jonathan Edwards (Religieuze gevoelens). Dat raakt niet alleen de belevingscultuur van jongeren, maar ook de kerk waarin we ook nadruk leggen op het echte werk van Gods Geest (beleving, bevinding, geloofservaring). In de kerk en in het jeugdwerk is geestelijk onderscheidingsvermogen in dit opzicht van levensbelang.
35 Uiteindelijk gaat het om de vraag of er communicatie met Christus tot stand komt en onderhouden wordt.

5.6 Wegen

40 Een laatste vraag (die ook aan het begin had kunnen staan) is wat voor deputaten precies de bedoeling is als het gaat om ‘wegen te zoeken om op een verantwoorde wijze om te gaan met de beeld- en belevingscultuur onder de jongeren’. De door de GS 2016 geformuleerde opdracht is breed. De vertaalslag naar de concrete praktische handelingenvelden is te breed om het in te passen binnen het bestek van deze notitie. In het voorgaande is een aanzet gegeven tot inhoudelijke en praktische bezinning.

45 Tegelijk is het ook mogelijk dat aan andere wegen wordt gedacht, *bijvoorbeeld* dat dit verder wordt opgepakt door een student aan de CHE of aan de TUA, dat in toerusting van jeugdwerkers, catecheten en kerkenraden door deputaten en/of de jwo’s hier nadrukkelijk aandacht voor wordt gevraagd, dat bewustzijn t.a.v. dit thema nadrukkelijk wordt naar de
50 opvoedingsondersteuning, visie op jongeren enz. Voor zichzelf zien uw deputaten hier

overigens niet direct de eerste prioriteit liggen. Wel kunnen zij zich voorstellen dat deze bezinning bij een ander deputaatschap, bijvoorbeeld kerk en media, wordt voortgezet en uitgewerkt. Dit vraagt om een eigen afweging van uw vergadering.

5 **6. Onderwijs**

Op dit moment hebben we als kerken geen predikant naar art. 6 K.O. die in het onderwijs werkzaam is.

Deputaten bezoeken het jaarlijkse overleg van de reformatorische VO-scholen met de kerken uit de achterban. Het is in het huidige tijdsgewricht niet eenvoudig om een school
10 aan te sturen. Daarom wordt de steun en het meeleven van de kerken erg op prijs gesteld. Gewaardeerd wordt dat er zo'n grote betrokkenheid van de kerken is op het reformatorisch (voortgezet) onderwijs. Omgekeerd kan gezegd worden, dat het voor de kerken van belang is om te zien hoe via het onderwijs geworsteld wordt met en gestalte gegeven wordt aan de
15 eens gegeven doopbelofte. Concreet is in het genoemde overleg afgelopen periode een 'manifest reformatorisch onderwijs' opgesteld, waarin een stukje verantwoording 'naar buiten' wordt gegeven en is gebrainstormd over de verhouding geloof en wetenschap binnen het kader van de discussie over schepping en evolutie. Ook zijn deputaten uitgenodigd voor een besloten achterbanbijeenkomst van de VGS, waarin met name bezinning op sociale veiligheid en seksuele diversiteit centraal staat.

20

7. Wegwijzerkampen

De stichting Wegwijzerkampen organiseert zomerkampen voor kinderen, tieners en jongeren in leeftijdscategorieën tussen 8 en 25 jaar. Naast het activiteitenprogramma en de vrije tijd is er een inhoudelijk deel waarin kerkelijke en onkerkelijke jongeren gezamenlijk
25 iets kunnen leren en ontdekken van de liefde van God. De relatie tussen deputaten en de stichting is van belang als morele steun en inbedding in het geheel van de kerken. De jaarlijkse, beperkte financiële bijdrage blijft noodzakelijk naast de collecten van ondersteunende gemeenten.

30 **8. Studentenwerk**

De aandacht voor het studentenwerk is in de achterliggende periode beperkt geweest. Bestaande contacten zijn onderhouden. Zo was er in de verslagperiode regelmatig contact met het landelijk bestuur van de CFSR. Bij deze studentenvereniging zijn ook veel
35 studenten met een CGK-achtergrond aangesloten. We werden bijgepraat over ontwikkelingen in de vereniging, zorgen werden gedeeld, aandacht werd gevraagd voor wat zowel thuisgemeenten als de gemeenten in de universiteitssteden voor studenten kunnen betekenen. Depositum Custodi houdt ons schriftelijk op de hoogte van haar activiteiten.

Het werk van IFES wordt door deputaten gesteund met een jaarlijkse bijdrage. Zo mogen
40 we bijdragen aan toerustingsconferenties voor studenten die met regelmaat gehouden worden en waarop leiderschap, geloofsopbouw en ondersteuning centraal staan. Op de deputatenvergadering van 1-12-2017 ontvingen we op onze vergadering Joël de Vries die verslag deed van de werkzaamheden van IFES en ons bijpraatte over zaken waar studenten tegenaan lopen. Studenten zijn een kwetsbare groep. Gemakkelijk raken ze tussen wal en
45 schip omdat ze voortdurend heen en weer pendelen tussen de stad waar ze zijn opgegroeid en de stad waar ze studeren. Het is belangrijk dat kerkenraden van de thuisgemeente daar attent op zijn en de namen van uitwonende studenten doorgeven aan de zustergemeente in de studentenstad. Deputaten brengen dit met enige regelmaat onder de aandacht van kerkenraden.

Verder is het belangrijk dat ambtsdragers van de thuisgemeente hen de nodige pastorale aandacht blijven geven en ze zo goed mogelijk proberen te begeleiden bij alle vragen die het studeren in een doorgaans volstrekt seculiere omgeving met zich brengt. Ook is het belangrijk ze te stimuleren lid te worden van een christelijke studentenvereniging. Na de studie vinden studenten het nogal eens lastig om hun plek in de kerk weer te vinden.

IFES heeft een groot bereik met vele studentenwerkers in opleidingscentra die daar aanwezige studentenverenigingen ondersteunen. Daarom verdienen ze onze hartelijke steun. De geestelijke vorming van mensen die in de toekomst op sleutelposten in kerk en samenleving zullen staan is van groot strategisch belang en verdient daarom onze aandacht.

We zouden wel meer willen doen richting onze studenten – het is ook met enige regelmaat onderwerp van gesprek met de jwo's – maar middelen ontbreken om hieraan gericht aandacht te geven. Gelukkig zijn andere betrouwbare organisaties op dit terrein volop actief. Via onze website proberen wij in ieder geval betrokkenheid bij christelijke studentenorganisaties te stimuleren, terwijl dit zeker ook in veel plaatselijke gemeenten gebeurt.

9. Financiën

9.1. Begroting 2020-2022

Lasten	2020	2021	2022
Structurele bijdrage CGJO	€115.000,00	€115.000,00	€115.000,00
Structurele bijdrage LCJ	€115.000,00	€115.000,00	€115.000,00
Bijdrage Visie op jongeren	€ 22.500,00	€ 22.500,00	€ 22.500,00
Bijdrage Geloof in het gezin	€ 22.500,00	€ 22.500,00	€ 22.500,00
Bijdrage IFES	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00
YEK Wegwijzerkampen	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00
Kosten adm. plus acc.	€ 7.000,00	€ 7.000,00	€ 7.000,00
Reiskosten	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00
Algemene kosten	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00
Totale lasten	€295.000,00	€295.000,00	€295.000,00
Baten			
Bijdragen kerk	€288.000,00	€290.000,00	€290.000,00
Rente	€ 500,00	€ 450,00	€ 400,00
Totale baten	€ 288.500,00	€290.450,00	€ 290.400,00
Tekort	€ - 6.500,00	€ - 6.550,00	€ - 6.600,00

9.2. Toelichting

De afgelopen jaren (2017-2019) is uitvoering gegeven aan de financiële ondersteuning van het jeugdwerk binnen onze kerken. Beide jwo's kregen de afgelopen jaren de begrote jaarlijkse bijdrage. Conform de begroting is in deze periode €105.000 uitgegeven voor project Geloof in het gezin en €75.000 voor project Visie op jongeren.

Het verwachte vermogen ultimo 2016 bedraagt €208.000 en is daarmee lager dan de indicatie die vanuit deputaten financieel is meegegeven, namelijk een zodanige hoogte dat deze de lasten van één jaar kunnen dekken. Aangezien de beide jeugdbonden ook een reserve aanhouden, achten wij dit vermogen meer dan toereikend om calamiteiten op te kunnen vangen.

Wij zijn dankbaar dat vrijwel alle kerken hun financiële verantwoordelijkheid nemen. Voor de uitvoering van het reguliere jeugdwerk ontvangen de jeugdbonden een bijdrage in de nieuwe begrotingsperiode €115.000. De verhoging ten opzichte van de vorige periode van €2.500 betreft een inflatiecorrectie in verband met stijgende vaste lasten zoals

5 pensioenen, salarissen, facilitaire kosten.

Om het project Geloof in het gezin verder uit te voeren wordt er per jaar een bedrag van €22.500 beschikbaar gesteld, welke besteed zal worden conform het opgestelde projectplan.

10 Ook het project Visie op jongeren wordt voortgezet. De begrote bijdrage vanuit deputaten bedraagt €22.500 per jaar. Monitoring van uitgaven en resultaten worden voor beide projecten uitgevoerd door een stuurgroep bestaande uit afvaardiging van de bonden en deputaten.

Om de voorgenomen activiteiten te faciliteren is het verzoek de omslag te houden op € 4,00. De argumentatie hiervoor is:

- 15
- het belang van uitvoering van de werkzaamheden door de jwo's en de beide projecten;
 - daling van het aantal kerkleden leidt tot verlaging van de inkomsten terwijl de uitgaven mede door inflatiecorrectie stijgen.

De begrote negatieve exploitaties over de jaren 2020-2022 kan worden opgevangen vanuit het aanwezige vermogen. Het vermogen dat resteert, blijft van solide niveau.

20

10. Conclusies en voorstellen

10.1 Conclusies

1. Deputaten constateren met dankbaarheid dat de samenwerking tussen de beide jwo's zich verder heeft doorontwikkeld en dat er een goede verstandhouding tussen hen en deputaten mag zijn. De samenwerking tussen de jwo's onderling en met deputaten is vruchtbaar. Wij hopen en bidden dat deze lijn zich door blijft zetten.
2. Na het ontwikkelen van visie, beleid en projectplannen voor Geloof in het gezin, zijn er mooie producten en diensten opgeleverd. De afgelopen periode is duidelijk gebleken dat met name de aanwezigheid van de jwo's in de plaatselijke gemeenten en het directe contact met opvoeders en ambtsdragers van grote betekenis is. Het is zeer wenselijk dat dit de komende synodeperiode een voortzetting krijgt. Wij zien uit naar een derde fase, waarin we kunnen borgen wat ontstaan is en gemeenten kunnen blijven dienen in de ondersteuning van opvoeders.
3. We zien met elkaar de cijfers van jongeren die de kerk uiteindelijk verlaten. Dat doet veel verdriet en gaat ons aan het hart. De jwo's zijn druk bezig met de bezoeken aan de hen toegewezen gemeenten. Het zal niet mogelijk zijn om ze allemaal te bezoeken, maar het streven is om op zoveel mogelijk plaatsen binnen te komen en behulpzaam te zijn in de bewustwording van de kerkverlating onder jongeren en wat de kerk daarin kan doen. Het is goed ook oudere jongeren in het oog te krijgen en te houden.
- 40 Deputaten prijzen vervolgonderzoek en acties van harte aan.
4. Deputaten spreken hun grote waardering uit voor het werk van CGJO en LCJ. Zij geven conform de doelstellingen uitvoering aan hun werk. Er is sprake van een (meerjaren)plan en begroting. Er zijn goed functionerende besturen en ook het arbeidsklimaat en het personeelsbeleid zijn op orde. Punt van zorg is de bezetting van het bestuur bij CGJO. Deputaten vragen hiervoor aandacht.
- 45
5. Wat betreft de opdracht rondom beeld- en belevingscultuur is in dit rapport een aanzet gegeven tot inhoudelijke en praktische bezinning. Voor onszelf zien wij hier niet direct de eerste prioriteit liggen. Wel kunnen wij ons voorstellen dat deze bezinning bij een ander deputaatschap wordt voortgezet en uitgewerkt. Dit vraagt om een eigen afweging van uw vergadering.
- 50

6. Net als in de vorige periode zijn de contacten met Wegwijzerkampen, het reformatorisch voortgezet onderwijs en het studentenwerk waardevol te noemen, en verdienen het te worden voortgezet.
7. Vanwege het grote belang van onze jongeren en het goede werk dat door jwo's en in projecten gebeurt, pleiten deputaten ervoor ruimhartig in dit werk te blijven investeren.

10.2 Voorstellen

1. Financiën

Deputaten stellen voor om de omslag per lid van €4 te handhaven.

2. Benoemingen

Door periodiek aftreden ontstaan twee vacatures binnen het deputaatschap. Wij hopen ter synode namen te kunnen voordragen om in de vacatures te voorzien.

3. Opdrachten

Deputaten kerkjeugd en onderwijs stellen de synode voor om voor de periode 2020-2022:

- a. deputaten op te dragen om in samenwerking met beide jwo's het jeugdwerk in het geheel van de kerken te blijven stimuleren;
- b. deputaten op te dragen het project Geloof in het gezin verder voort te zetten;
- c. deputaten op te dragen het project Visie op jongeren voort te zetten;
- d. opnieuw deputaten te benoemen.

26 februari 2019

Ds. H. Peet, voorzitter

M.L. Bos-Valkenburg, secretaris

Bijlage 1. CGJO

Inleiding

Vanaf ons bestaan als bond van de christelijke gereformeerde jeugdclubs tot waar we nu zijn, een CGK-CGK

5 jeugdwerkorganisatie, kan het niet anders dan dat we jeugdwerk in de CGK-kerken van harte ondersteunen! Voor deze taak hebben we visie en beleid ontwikkeld. Nog meer dan voorheen drukt daarbij de kerkverlating onder jongeren op ons hart.

10 Hier ligt dan ook een opdracht voor de CGJO om kerken te helpen dat jongeren Jezus Christus als Heiland leren kennen en hen daarmee ook te behouden voor hun kerk. Het werk voor jeugd en jongeren zal daarom hoe langer hoe meer missionair en relationeel gericht zijn. Wij willen kerken daarbij motiveren en ondersteunen om aandacht voor jeugdwerk te hebben. Jeugdwerk is immers niet alleen een zaak van jeugdleiders maar van de gehele gemeente. Om deze reden richt de CGJO zich niet alleen tot jeugdleiders maar 15 ook tot predikanten, andere ambtsdragers, jeugdwerkers en ouders.

De CGJO wil alles wat ze in huis heeft inzetten om zo veel mogelijk CGK-kerken in Nederland te benaderen en te ondersteunen om jeugdwerk te versterken. Daarmee wil de CGJO bereiken dat er veilig, bloeiend en christelijk jeugdwerk in elke CGK-kerk in 20 Nederland is. Dit met als doel dat ook jongeren Jezus Christus leren kennen en een volwaardige plek in hun gemeente vinden. Om te kunnen werken in zijn wijngaard, belijden wij dat we Jezus Christus als Heiland nodig hebben, ja niet zonder Hem kunnen. Onze opdracht pakken we daarom in woord en daad op vanuit deze christelijke levenshouding. Zie voor meer informatie de website www.CGJO.nl en onze jaarverslagen.

25

Belang van het werk van de jeugdwerkorganisaties

De jongere van nu is niet meer de jongere van toen; de maatschappij verandert in hoog tempo. Jongeren veranderen mee waardoor het jeugdwerk ook voortdurend in beweging is. Bovendien is het niet meer vanzelfsprekend dat jongeren traditiegetrouw naar de kerk 30 komen: naar de erediensten, het catechesewerk en naar de jeugdclubs. Het is voor CGK-kerken een hele uitdaging geworden om jongeren bij de kerk te betrekken en betrokken te houden.

Een vraag die een jongeren van nu vaak stellen bij de afweging om naar de kerk te gaan, is: 35 wat heb *ik* eraan om naar de kerk te gaan of te geloven? Als we willen dat die jongeren God leren kennen, zullen zij dan in onze kerken aansluiting vinden? Hoe maak je dat jongeren zich thuis voelen in de kerk? Deze uitdaging is verschillend voor elke (stads- of dorps)gemeente.

40 Hoe verschillend deze uitdagingen voor gemeenten ook zijn, er zijn gemeenschappelijke delers: één daarvan is *relationeel* jeugdwerk. En als het aan de CGJO ligt is dat een hele belangrijke! Andere belangrijke delers zijn *echtheid, kennen en gekend* worden. Kortom *serieus* genomen worden met een 'eigen' plekje. De oudere voelt zich vertrouwd en veilig in de kerk, de jongere komt met hoog gegrepen / wilde ideeën aanzetten. Hoe kun je elkaar 45 hierin vinden?

Hierover is geschreven in het vervolgonderzoek 'Samen authentiek' van Jeska van Amerongen, over participatie van jongeren in CGK-kerken. Is er ruimte *voor* geloofsgesprekken en is er ruimte *in* geloofsgesprekken? Want hierin liggen volgens ons 50 mogelijkheden voor de kerken.

50

De CGJO ziet het als opdracht om samen met kerkenraden, jeugdraden en jeugdleiders aan de slag te gaan om jongeren zo een ‘eigen’ – lees: volwaardig – plekje in de gemeente te geven. Waarin zij ruimte krijgen om te groeien richting het geloof en/of in hun geloof. En ook om op te mogen groeien, meningen te kunnen ontwikkelen, en dus vragen te mogen stellen, taken te gaan uitvoeren, verantwoordelijkheid te leren dragen. En ruimte krijgen om fouten te mogen maken. Bij dit groeiproces hebben jongeren alle geleidingen van de gehele gemeente nodig.

Dat samen aan de slag gaan met kerkenraden, jeugdraden en jeugdleiders resulteert veelal in trajecten rondom bredere thema’s. Deze trajecten worden door onze jeugdwerkadviseurs in samenwerking met de betreffende CGK-kerken ingezet. Wij willen vanuit een coachende rol met betreffende gemeenten tot effectieve en duurzame oplossingen komen. Wij bieden daarbij procesondersteuning aan; dus geen kant en klare oplossingen op zich. De CGJO heeft hierbij de doorgaande lijn van kinderen naar jongeren in de gemeente voor ogen.

Deze aanpak vergt het opbouwen en onderhouden van een relatie tussen jeugdwerkadviseurs (als coach) en gemeenten. De kracht van het gebed en de zegen van een luisterend hart mag daarbij niet onderschat worden. Zonder de steun van deputaten kerkjeugd en onderwijs, die wij de afgelopen synodeperiode nadrukkelijk hebben ervaren, komt de uitvoering van onze opdracht ernstig in de knel.

Waar zijn we als CGJO concreet mee bezig (geweest), nu en in de afgelopen jaren?
Check-up gesprek: met een jeugdwerkadviseur van de CGJO wordt het totale jeugdwerk onder de loep genomen om het jeugdwerk een impuls te geven: hoe staat het ervoor, wat gaat goed, waar liggen nog kansen? Er worden concrete aanbevelingen gedaan om het jeugdwerk te versterken.

Trainingen en toerusting: in een training van de CGJO worden jeugdleiders gericht getraind in een onderwerp naar keuze. De CGJO levert een toerusting op maat. De onderwerpen van onze trainingen zijn te vinden op onze website. [De projecten Geloof in het gezin en Visie op jongeren zijn afzonderlijk gedocumenteerd.]

Gemeentebegleiding: soms is er behoefte aan follow-up. Met gemeenten worden dan trajecten doorlopen rondom brede thema’s, bijvoorbeeld jongerenpastoraat of jeugdwerkbeleid. Deze trajecten zijn interactief en intensief. De CGJO biedt ook individuele coaching en supervisie voor jeugdwerkers of ambtsdragers aan.

Materiaalzendingen: ook de afgelopen jaren hebben wij het HGJB materiaal verstuurd naar clubs, die via de CGJO dit werkmateriaal afnemen. Verder zijn er door de jaren heen zijn er geregeld mappen van ‘Veilig Jeugdwerk’ besteld.

CGJO startthema: al vele jaren achtereen maakt de CGJO de startmap met twee themadiensten en verwerkingen voor de startzondag. Het thema voor het jaar 2018-2019 is ‘face2grace’. Er wordt veel gebruik gemaakt van deze map. Door jaarlijks een enquête onder de gebruikers te houden, proberen we dicht bij hun wens aan te sluiten.

Publiciteit: de Outline is hét kwartaalmagazine van de CGJO. Het bevat relevante artikelen voor onze doelgroep. In de Outline laten we ook onze achterban aan het woord. Dit geeft herkenbaarheid en wordt daardoor ook als samenbindend ervaren. Daarnaast geeft de Outline informatie over de CGJO en andere (netwerk) jeugdwerkactiviteiten. Met grote regelmaat gaan er ook digitale nieuwsbrieven uit en plaatsen we berichten op social media.

Contacten: met de LCJ willen we warme banden blijven onderhouden. Vanwege de projecten van deputaten kerkjeugd en onderwijs blijven de we gezamenlijk optrekken daar waar het nodig en wenselijk is. In onze achterban zitten ook samenwerkingsgemeenten.

Daarom en daardoor onderhouden wij contacten met andere organisaties zoals: NGK-jeugdwerk, Praktijkcentrum, MissieNederland, HGJB, YfC, Timotheüs, Job, Meldpunt, Young & Holy en Red een Kind.

5 *Personele bezetting CGJO*

We hebben de afgelopen synodeperiode ons team mogen uitbreiden met twee parttime jeugdwerkadviseurs. Dit vanwege de genoemde projecten Geloof in het gezin en Visie op jongeren. We zijn hier dankbaar voor. Ons team bestaat uit vier jeugdwerkadviseurs: Elise van Gorp-van der Wekken; Jenne Minnema; Kasper van Helden en Emily Teeninga-Lof,
10 die 16 uur tot 20 uur per week werken. Marjan Rozema als kantoorcoördinator maakt het vijftal compleet. Het is onze wens en ons gebed om ons team, dat deels bekostigd wordt met gelden voor genoemde projecten, ook de komende synodeperiode op peil te kunnen houden en waar mogelijk uit te kunnen breiden. Dit hangt o.a. af van continuering c.q. voorzetting van deze beide projecten van deputaten kerkjeugd en onderwijs alsmede van
15 onze eigen fondswerving.

Op welke gebieden zien wij als CGJO een ondersteuningsbehoefte?

Met de deputaten kerkjeugd en onderwijs hebben wij de 'Dromen van de CGJO' gedeeld en onze wensen uitgewerkt in concrete activiteiten. Daarom hier op hoofdlijnen:
20 - voor het project Geloof in het gezin willen we kerken nog meer dan voorheen aansteken met het vuur van de geloofsopvoeding en dat zij (en wij) dit brandend houden. (Naast de basiscatechese 'Met de Bijbel aan de slag' hebben we nu ook de cursus over geloofsopvoeding 'Op Handen' voor doopouders en ouders van kleine kinderen. Ouders van kinderen en tieners willen we ook ondersteunen door de cursus
25 verder uit te breiden);
- voor het vervolg van het project Visie op jongeren zien we ondersteuningsbehoefte van kerken in het bereiken van bloeiend jeugdwerk in hun gemeente. (We steken hierbij in op het aanbieden van trainingen en toerusting voor plaatselijke CGK-kerken en op bijbelmateriaal voor jongeren. We kiezen bewust voor online materiaal om zo actueel,
30 laagdrempelig en ook toegankelijk te kunnen zijn.)

Als CGJO zien wij nog meer noden ter leniging om bloeiend jeugdwerk tot eer van onze Heiland te kunnen realiseren. En om het de rug toe keren van de kerk - en erger nog: van Jezus Christus - door jongeren tegen te gaan. Hierover hebben wij onze toekomstvisie met
35 deputaten kerkjeugd en onderwijs ook gedeeld.

Wij wensen u veel wijsheid en zegen bij uw besluitvorming, onder andere over de toekomst van het jeugdwerk in onze kerken tot eer van zijn heilige naam.

40 Namens de CGJO,
drs. J.D. Vriend, voorzitter

Bijlage 2. LCJ

Landelijk Contact Jeugdwerk

Het Landelijk Contact Jeugdwerk (LCJ) is een jongerenorganisatie binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken ter ondersteuning van het jeugd- en jongerenwerk.

In dit document schetsen wij kort een beeld van onze stichting. Voor meer en uitgebreidere informatie over onze missie, visie, beleid, personeel en vrijwilligers verwijzen wij naar onze website: <http://www.lcj.nl/lcj>.

10 Ons team werkt nauw samen met verschillende andere organisaties. Deze samenwerking heeft mede als doel het LCJ-beleid te realiseren. Na de realisering van het beleidsplan 2014-2017 is een nieuw beleidsplan 2018-2021 geschreven. Dit plan heeft als thema 'luisterend leven'. Dit thema wil het belang van het 'wandelen met God' onderstrepen. Dit werken we uit door specifiek aandacht te geven aan het (voor)lezen uit de Bijbel en het

15 gebed voor alle doelgroepen die we dienen. Samenwerking vindt plaats binnen de verschillende stuurgroepen: stuurgroep Geloof in het gezin, stuurgroep Seksualiteit, stuurgroep Doeners in de kerk, de stuurgroep ABC van het geloof en Jongeren en Israël. Samen met het Hervormd Jeugdwerk (HJW) werken we samen binnen Evangeliestek, toegespitst op kinder(evangelisatie)werk. Verder werken we o.a. samen met de Christelijke

20 Gereformeerde Jeugdwerk Organisatie (CGJO), de Bond van Hervormde Zondagsscholen op Gereformeerde Grondslag (BHZ), De Vluchtheuvel, de CGK-mannenbond, CGK-Vrouw, deputaten kerkjeugd en onderwijs, Woord en Daad, Yona, Driestar Educatief, Erdee Media Groep en de Gereformeerde Bond. Ook met de Hervormd Gereformeerde Jeugdbond (HGJB), de Hersteld Hervormde Jongerenorganisatie (HHJO), de Jeugdbond

25 Gereformeerde Gemeenten (JBG) en diverse (middelbare) scholen zijn er goede contacten.

Financiën

30 We zijn onze kerken dankbaar voor de jaarlijkse financiële bijdrage. Het is voor het LCJ een grote verantwoordelijkheid om kostendekkend te kunnen werken. We zijn dankbaar dat er naast de bijdrage van de kerken ook een groot deel door particulieren en bedrijven wordt bijgedragen. De LCJ Commissie Financiële Zaken is nauw betrokken bij alle ontwikkelingen en heeft een strak financieel controle- en adviesbeleid ontwikkeld. Ook het

35 werk van de fondsenwervers is hiervoor onmisbaar. Mede met het oog op de verantwoordelijkheid voor de groeiende groep werknemers (een gevarieerd en divers team van bijna 30 medewerkers) is het van groot belang zorgvuldig en voorzichtig te zijn.

Doelgroepen

Het LCJ is actief voor de volgende doelgroepen:

- 40
- kinderen en jongeren;
 - ambtsdragers;
 - leidinggevenden van clubs, verenigingen, zondagsscholen en kinderevangelisatiewerk;
 - ouders.

45 ***Producten en diensten***

Gemeenten

Op dit moment is de groep CGK-gemeenten die voor zondagsschool, club, vereniging of adviezen op ander gebied gebruik maken van de diensten van het LCJ groeiende. We bieden hierin maatwerk en willen dienstbaar zijn voor het geheel van de kerken. Naast de

50 meer intensieve betrokkenheid op de plaatselijke gemeente door de tweejaarlijkse

overlegmomenten, is ook het ‘gratis’ aanbod vanuit het project Geloof in het gezin en Visie op jongeren hierop van invloed. Van de 60/64 gemeenten die we als LCJ dienden zijn dit inmiddels zo’n 90 gemeenten geworden.

Er wordt intensiever gebruikt gemaakt van de producten en diensten van het LCJ dan enige jaren geleden. We proberen in alle gemeenten aanwezig te zijn en maatwerk te bieden. Met externe partijen buiten de CGK, kerkelijke gemeenten buiten de CGK en scholen wordt er gewerkt op basis van marktconforme tarieven. Cyclisch wordt vrijwel al ons werk kwalitatief en kwantitatief geëvalueerd zodat we goed in contact blijven met onze doelgroepen en ons aanbod kunnen afstemmen op de vraag vanuit de gemeenten.

Leidinggevend

Leidinggevend uit deze gemeentes bezoeken de landelijke toerustingsdagen Goed in vorm (voorheen: Kadervorming) of volgen plaatselijk een cursus (van meerdere avonden) of een workshop in de eigen gemeente. Ook bieden we diverse handreikingen aan voor leidinggevend van jeugd- en kinderclubs. De toerusting wordt steeds meer digitaal ondersteund en deels digitaal aangeboden.

Kerkenraden

Vanuit de kerkenraden worden we meer dan voorheen benaderd om mee te denken, advies te geven, gemeenteavonden of catecheseselessen te organiseren of materiaal te ontwikkelen. We ontwikkelen een nieuwe catechesemethode aan de hand van een doorlopend leerplan: ‘Just read it’. Deze methode, die multimediaal ingezet kan worden en aandacht vraagt voor leren Bijbellezen en leren leren, wordt op dit moment breed getest. Er is een map met een stappenplan voor het ontwikkelen van plaatselijk jeugdbeleid uitgegeven. Dit thema is tijdens het Plaatselijk Jeugdwerk Overleg (PJO) in 2017/18 in alle gemeenten besproken en de map is cadeau gedaan. Er is, samen met de CGJO, onderzoek gedaan naar de betrokkenheid van jongeren in de gemeenten. De resultaten van dit onderzoek worden op de classes besproken. Eveneens wordt alle toegewezen 90 gemeenten een bezoek rondom visie op jongeren aangeboden. Het is ons streven om alle gemeenten in 2019 vanuit dit project bezocht te hebben met toerusting en/of advies.

Ouders

Steeds meer weten ook ouders ons te bereiken, bijvoorbeeld met opvoedingsvragen of een verzoek voor een cursus, lezing of workshop in plaatselijke gemeente. Als LCJ hebben we de interkerkelijke ‘Opvoedacademie’ opgericht (www.geloofwaardigopvoeden.nl). Via dit concept (in ontwikkeling) zoeken we de samenwerking tussen school, kerk en gezin. We bieden een meerjarenprogramma aan, waarbij we als LCJ scholen, kerken en gezinnen ontzorgen in het bespreekbaar maken van geloofsopvoedingsthema’s. Daarnaast willen we dit platform uitbreiden met een elektronische leeromgeving waar opvoeders zich digitaal kunnen scholen en direct in contact kunnen treden met experts. De stuurgroep Geloof in het gezin wil CGK-breed de ouders bereiken rondom opvoedingsondersteuning. Als LCJ participeren we in deze stuurgroep samen met de CGJO, mannenbond en CGK-vrouw en Deputaten Kerkjeugd en Onderwijs. Een gezinswerker vanuit het LCJ verricht het werk voor deze stuurgroep in de ruim 90 gemeenten die het LCJ toegewezen zijn. Veel gemeenten zijn al met een gratis avond bezocht. Het is ons streven om dit in 2019 af te ronden.

Jongeren

Uiteraard hebben we contact met veel van de jongeren uit de gemeentes (én breder!) tijdens de conferenties, gastlessen, workshops, appeldagen en via de sociale media. Hun

directe vragen over uiteenlopende onderwerpen bereiken ons steeds vaker en vragen een diepere doordinking. Een belangrijke vraag is: Zijn we als kerken in staat om zodanig Bijbels pastoraat aan onze jongeren te geven zodat we in hun leefwereld het verschil maken en relevant zijn?

- 5 Nieuw is het aanbod voor de 30+-doelgroep: een jaarlijkse Bijbelstudieconferentie en een ontmoetingsdag. Voor een verdere uitwerking van alle activiteiten en diensten kunt u terecht op onze website.

Achterban

- 10 In al ons werk zoeken we naar wegen om het aloude Woord van God te verbinden met de kinderen en jongeren van deze tijd. We merken dat de vragen vanuit de gemeenten toenemen. Tegelijkertijd ervaren wij ook dat de diversiteit van de vragen toeneemt. We weten ons betrokken bij een toenemend aantal gemeenten en we willen in al deze gemeenten dienend aanwezig zijn door maatwerk te leveren.
- 15 Meer en meer voelen we ons als organisatie genoodzaakt om ons naast de denk- en leefwereld van jongeren te verdiepen in specifieke, actuele thema's om zo ouders, leidinggevend en ambtsdragers van dienst te zijn. Dit gebeurt o.a. met het project 'trendwatcher'.
- 20 We voelen ons sterk verbonden met heel onze achterban. Het gaat ons hierbij nadrukkelijk *om het hart van alle jongeren*. Samen met allen om hen heen willen we nadenken hoe we hen kunnen bereiken, opdat ze de God van hun doop in Jezus Christus, zaligmakend, mogen leren kennen.

Voornemens 2019-2021

- 25 In deze jaren willen we de plannen uit ons beleidsplan 2018-2021 verder uitvoeren. Voor al deze voornemens geldt het voorbehoud van Jakobus, Deo Volente. Speciale aandacht is er voor:
- bidden en Bijbellezen met kinderen, jongeren, leidinggevend en ouders;
 - de betrokkenheid van jongeren bij de gemeente, het jeugdwerk en de kerk, onder

30 andere door het onderzoek en de projecten in het kader van Visie op jongeren. We denken hierbij aan het algemeen en specifieke pastorale contact met deze doelgroep en het onderhouden van direct contact met jongeren;

 - opvoedingsondersteuning van alle CGK-gezinnen, onder andere middels de projecten Geloof in het gezin en de Opvoedacademie;

35 - de ondersteuning en toerusting van leidinggevend en ambtsdragers middels het project Goed in vorm; waarvoor we een online leerplein (ELO) ontwikkelen waar toerusting ook (deels) digitaal aangeboden wordt;

 - het ontwikkelen van nieuw Bijbels en eigentijds materiaal voor catechese, crèche, zondagsscholen, clubs, verenigingen en kinder- en tienerevangelisatie;

40 - ondersteuning en advies bieden bij het ontwikkelen en/of uitvoeren van het plaatselijk jeugdbeleid in de gemeenten. Daarbij denken we niet alleen aan het ontwikkelen van het beleid maar ook aan het borgen van de uitvoering op langere termijn;

 - het outsourcen van jeugdwerkadviseurs naar plaatselijke gemeenten voor jeugdpastoraat, catechese-invulling en uitvoering geven aan jeugdbeleid;

45 - speciale doelgroepen in de gemeenten met specifieke aandachtspunten en behoeften, onder andere de studenten, twintigers, dertigers, anders begaafde kinderen en jongeren, de doeners in de kerk, kinderen en jongeren met rouw en verdriet, kinderen en jongeren met gedragsproblemen en/of een handicap en de jongeren die we niet bereiken met het georganiseerde kinder- en jeugdwerk.